NORSK SKOGBRUKSMUSEUM
SKOGBRUK, JAKT OG FISKE

Årsberetning og regnskap 1988

INNHOLD

1. Museets organer og administrasjon

1.1 Representantskapet 1
1.2 Styret 2
1.3 Personale 4
1.4 Årsplan 6

2. Vedlikehold og utbygging

2.1 Uteareal og friluftsamlinger 7
2.2 Vedlikehold innendørs 9
2.3 Bruksbygninger 9
2.4 Arboretet 10
2.5 Sørlistøa ved Osensjøen 12
2.6 Tredje byggetrinn 13

3. Museumsfaglig virksomhet

3.1 Forskning og utviklingsarbeid 15
3.2 Arkiv- og feltarbeid 16
3.3 Forelesninger og faglige foredrag 17
3.4 Publisering 19
3.5 Produksjon av film og video 20
3.6 Foto 20
3.7 Bibliotek og arkiv 22
3.8 Samling og magasin 23
3.9 Annet faglig arbeid 25

4. Akvariet

4.1 Teknisk 28
4.2 Biologisk 28
4.3 Rådgivning, undervisning, besøk og kontaktskapende virksomhet 31

5. Skoletjenesten

5.1 Besøkstallene de siste årene 33
5.2 Emnevalg og undervisning 37
5.3 Utadrettet virksomhet 39

6. Annen utadvendt virksomhet

6.1 Kunstutstillinger 41
6.2 Andre utstillinger 43
6.3 Vandreutstillinger 45
6.4 Arrangementer 46

7. Publikumsbesøk og markedsføring

7.1 Publikumsbesøket 55
7.2 Salgsvirkomheten 57
7.3 Markedsføring 58

8. Representasjon

8.1 Museumsorganisasjoner 59
8.2 Seminarer, konferanser 61
8.3 Studiebesøk 62

9. Gaver

9.1 Spesielle gaver 63
9.2 Givere av gjenstander i 1988 64
9.3 Givere av litteratur og arkivalia i 1988 65

10. Medlemmer 67

11. Økonomi 68

Regnskap

Resultatregnskap 69
Balanse 71
Spesifikasjon av driftskonti 73
Noter til årsregnskapet for 1988 79

Forsidebilde:
Museets representantskap og Åmot formannskap på befaring med Trysil-Knut 21.6. 1988. De tre varpebåtene har alle navn fra J.B. Bulls diktning: Fløtar-Lars, Lykkje-Knut og Sjulus-Per. Foto: Andreas Vevstad

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM
Skogbruk, jakt og fiske

Hans Majestet Kong Olav V,
Norsk Skogbruksmuseums høye beskytter

Æresmedlemmer:
Magne Midttun
Wilhelm Matheson

1. MUSEETS ORGANER OG ADMINISTRASJON

1.1 Representantskapet

Museets representantskap har følgende innvalgte medlemmer:
Fylkesmann Odvar Nordli, Hedmark
Ordfører Olav Sæter, Elverum

Følgende institusjoner og organisasjoner danner museets representantskap:
Det norske gjensidige Skogbrandforsikringsselskap
Det norske Skogselskap
Direktoratet for naturforvaltning
Direktoratet for statens skoger ved statsskogsjefen
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges landbruksvitenskapelige forskningsråd
Norges Naturvernforbund
Norges Skogeierforbund
Norges Skogteknikerforbund
Norsk Almenningsforbund
Norsk Forstmannsforening
Norsk institutt for skogforskning
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund
Norske Tømmermålingssjefers Forening
Papirindustriens Sentralforbund

Skogavdelingen i Landbruksdepartementet ved skogdirektøren
Skogbrukets Arbeidsgiverforening
Skogbrukets og Skogindustrienes Forskningsråd
Skogbruksforeningen av 1950
Skogbruksinstituttene ved NLH
Trelastindustriens sentralforbund
Verdens Naturfond
Wallboardfabrikkenes Felleskontor

Representantskapsmøtet ble holdt 21. juni 1988 i auditoriet. Til stede var 19 av representantskapets medlemmer samt Elverums ordfører Olav Sæter. Representantskapet behandlet årsberetning, regnskap og budsjett samt foretok valg av styre. Tre av styrets medlemmer, Truls Gram, Gunnar Lerfaldet og Erik Munthe-Kaas var på valg. De ble alle tre gjenvalgt. Av de tre varamedlemmene som var på valg ble Knut Torp og Helge Vikan gjenvalgt, mens Torleif Omtveit ble valgt i stedet for Torgeir Fryjordet som gikk ut.

Representantskapet hadde vedtatt vedtektsendring med en økning av styret fra 9 til 10 medlemmer. Som nytt medlem til styret ble valgt Per Søilen med Geir Vagstein som varamedlem. Som nytt varamedlem for Svein Morgenlien etter at Per Søilen var valgt som styremedlem, ble valgt Torsten Lund. Ivar Aavatsmark og Truls Gram ble gjenvalgt som henholdsvis formann og varaformann.

Det ble orientert om tredje byggetrinn i tråd med tegninger og kalkyler av 13.6.88 utarbeidet av arkitekter og fagkonsulenter. Forut for representantskapsmøtet hadde medlemmene vært på befaring av fløtingsmuseet på Sørlistøa, hvor flere av de ansatte ga orienteringer om utbygging og drift. Det var også innlagt tur på Osensjøen med den nyrestaurerte slepebåten Trysil-Knut.

1.2 Styret

Styrets sammensetning:

(Tallene i parantes angir det år vedkommende er på valg)

Styremedlemmer:	Personlige varamedlemmer:
Ivar Aavatsmark (formann) (1989)	Halfdan Brevig jr. (1989)
Truls Gram (varaformann) (1991)	Torleif Omtveit (1991)
Gunnar Lerfaldet (1991)	Knut Torp (1991)
Erich Mathiesen (1990)	Sverre Skurdal (1990)
Tore Paulsen-Næss (1989)	Oddvar Stenerud (1989)
Svein Morgenlien (1990)	Torsten Lund (1990)
Erik Munthe-Kaas (1991)	Helge Vikan (1991)
Per Søilen (1991)	Geir Vagstein (1991)
Håkon Sæle (ansattes representant) (1990)	Trond Nystuen (1990)
Sverre Østhagen (Hedmark fylkes representant) (1991)	Olav Sæter (1991)

Styrets formann	Ivar Aavatsmark
Styrets varaformann	Truls Gram
Arbeidsutvalg	Ivar Aavatsmark Truls Gram Tore Fossum Wilhelm Matheson (styreoppnevnt)
Representantskapets ordfører	statsskogsjef Ola Bjørnstad
Representantskapets varaordfører	skogdirektør Oluf Aalde
Sekretær for styre og repr.skap	Wilhelm Matheson
Kontrollkomite	Carl Oscar Collett (1989) Valentin H. Sibbern (1990) Sverre Kristiansen (1991)
Valgkomite	Jens M. Lund (1989) Hans Olav Moen (1990) Kjell Kapaasen (1991)
Revisor	Statsaut.rev. Asbjørn Pedersen

Det er i 1988 holdt 4 styremøter. Ut over ordinære saker har styret behandlet:

- tredje byggetrinn
- drift og utbygging av Sørlistøa
- kjøp av bygslet areal på 80 da og tilleggsareal på 20 da
- ansettelse av utstillingsleder.

1.3 Personale

Museumsdirektør	Tore Fossum
Undervisnings-/utstillingsleder (til 30.6.)	Jostein K. Nysæther
Amanuensis/akvarieleder	Christian Andersen
Amanuensis	Øivind Vestheim
Amanuensis	Magne Rugsveen
Vitenskapelig assistent	Ubesatt 1988
Skogtekniker	Bjørn E. Skaug
Kontorsjef	Harald Haug
Museumspedagog	Ingvar Haugen
Førstekontorfullmektig	Kari Q. Andersen
Førstekontorfullmektig (fra 1.8.)	Ragnhild Helén Fleischer
Førstekontorfullmektig (vikar til 1.6.)	Turid Olsen
Forvalter	Håkon Sæle
Vaktmester	Odd L. Jensen
Fotograf	Ole-Th. Ljøstad
Museumsingeniør	Trond Nystuen
Akvarierøkter	Arve Vikør
Spesialarbeider	Kjell Magne Kaveldiget
Hjelpearbeider	Tor Johnny Støkket
Hjelpearbeider (fra mai)	Ove Østby
Resepsjonsbetjent (deltid)	Tordis Fossum
Resepsjonsbetjent (deltid)	Gerd Stensvehagen
Renholdsleder	Åse Fløien
Renholdsbetjent (1/4 stilling)	Solveig Ernstsen
Renholdsbetjent (avløser)	Lidveig Surén

I styremøtet 15.11. ble interiørarkitekt Tore-Børge Gjerstad ansatt som ny utstillingsleder etter Jostein K. Nysæther med tiltredelse 1.1.89.

Turid Olsen sluttet som vikar for Ragnhild Helén Fleischer 1.6. Marie Bergseth har vært vikar ved sekretariatet under sykdomsfravær.

Følgende har vært sivilarbeidere ved museet i 1988: Per Halvor Høiby, Einar Frogner, Knut Hoff, Arild Skavern, Cato Blystad,

Håvard Skavern, Jan Tore Hansen, Jarle Leirpoll, Terje Bredvold og Eskild Midtlie.

Følgende har vært temporæransatte: Jo Gunnar Håkonsen, Anne Kari Løberg, Tori Årva, Randi Sletnes, Heidi Løken, Morten og Steinar Andersen, Gry Osvold, Kari Stabell Fjellstad, Helge Gundersrud, Grete Bergebakken, Lene Solberg, Steinar Haugen, Tom Ingvaldsen, Tor Bergebakken, Kirsti Sogn, May Kristin Myrstad, Aud Furulund, Berit Riis og Jane Elisabeth Kristiansen.

Gunn Helen Thoresen sluttet til påske etter å ha vært ved museet i ca. ett og et halvt år med lønnsmidler fra arbeidskontoret og Elverum kommune. Hennes hovedoppgave har vært EDB-registrering.

Jostein K. Nysæther pensjonist

Jostein K. Nysæther sluttet ved museet 1.7. ved oppnådd aldersgrense. Han ble ansatt som utstillingskonsulent 1.7.1970, og fikk etter hvert ansvar for både utstillings- og undervisningssektoren. Med sin utdanningsbakgrunn ved Statens håndverk- og kunstindu-

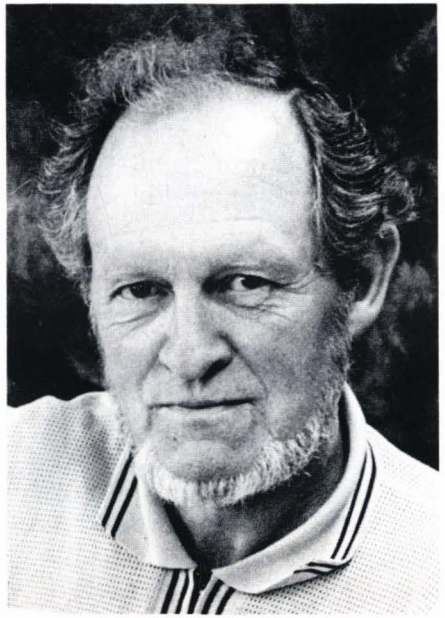

Jostein K. Nysæther
har gjennom 18 år (1970-1988) nedlagt
et stort arbeid for museet.

Foto: O.T.L.

striskole, Hamar lærerhøyskole og Statens lærerhøyskole i forming og sin allsidige praksis både innen utstillingsvirksomhet og undervisning hadde han de beste forutsetninger for å ta hånd om disse sektorer ved museet. I Nysæthers tid er alle de faste utstillingene bygget opp, og i tillegg har han også hatt ansvar for museets virksomhet når det gjelder temporære utstillinger. Undervisningsavdelingen har også blitt omfattende og viktig gjennom Nysæthers ledelse. Nysæther har ut over dette deltatt meget engasjert også ved all annen virksomhet ved museet, og har betydd svært mye for den positive utvikling som har skjedd ved museet fra museumsbygningen sto ferdig til i dag. Ved Nysæthers fratreden ble han gitt stor honnør for sin innsats for museet både av styrets formann og de ansatte. Museet er glad for at Nysæther på deltid fortsetter med ansvaret for driften av Sørlistøa ved Osensjøen etter at han har blitt pensjonist.

Kurs for sommeransatte
For tredje år på rad ble det 7. mai holdt kurs for resepsjonsbetjenter og sommeransatte. Resepsjonen er museets ansikt utad, og det er derfor viktig at de som betjener publikum, både har gode kunnskaper, innsikt i de praktiske oppgaver og yter god service overfor de besøkende. Kursdeltagerne fikk informasjon om hva museet er og hvilke tilbud som finnes, publikumstjeneste, ansettelsesforhold og sikkerhetsspørsmål. Ansvarlig for kurset var kontorsjef Haug.

1.4 Årsplan
Møte om årsplan for 1989 ble holdt på Sjusjøen Fjellstue 1. og 2.11. Seks av museets nøkkelpersonale deltok under drøftingen av den virksomhet som skal gjennomføres i 1989. Med bakgrunn i dette er den endelige årsplanen satt opp.

2. VEDLIKEHOLD OG UTBYGGING

2.1 Uteareal og friluftsamlinger
Det er foretatt hogst i bjørkebestandet ved Klokkerfossen mot campingplassen for å gi plass for nye arter i arboretet. Denne hogsten og hogsten på Prestøya ble utnyttet også pedagogisk i forbindelse med aktivitetsuka om tømmerdrift.

Sandkassa i lekearealet brukes mye til demonstrasjoner. For å hindre vanndrypp er det montert vannfaste plater på undersiden av bordtaket.

Taket på båtnaustet fra Breisjøen i Alvdal er lagt om, og det samme er gjort med taket på damstua fra Kvanstranddammen i Trysil. En sagkoie fra Nes på Romerike er tatt ned og transportert til museet for oppføring ved siden av lokomobilsaga. Koia er en gave fra Niels Stang, Årnes. Oppgangssaga fra Andrå i Rendalen er tatt ned. Det er behov for nye fundamenter og en grundig reparasjon.

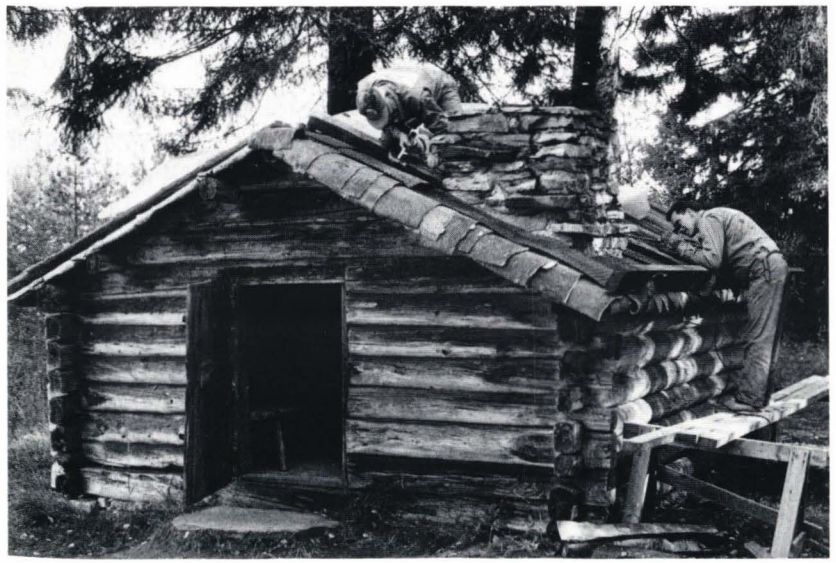

Omlegging av taket på Damstua fra Trysil. Fra venstre: Håkon Sæle og Kjell Magne Kaveldiget. Foto: O.T.L.

I forbindelse med brannsikring av friluftsamlingene ble det gravd grøfter og lagt ned kabler til alle hus på Klokkergårdsiden. Det ble leid traktorgraver til graving av grøftene, men gravingen skjedde med eget mannskap. Her skjer gjenfylling med museets nye Case traktor. Fra venstre: Tor Johnny Støkket, Ove Østby, Håkon Sæle og på traktoren Kjell Magne Kaveldiget. Foto: O.T.L.

Det er gravd grøfter og lagt kabler til alle hus på Klokkergårdsiden med tanke på brannsikring av friluftsamlingene.

Styret har besluttet å kjøpe av Prestegårdsforvaltningen under KUD museets areal på 80 da som i dag bygsles og et tilleggsareal på 20 da langs Glomma mot nord. Det siste er en viktig arealtilvekst for museet. Det er opparbeidet egen innkjøring fra RV.3 til det nye arealet, og i overensstemmelse med veimyndighetenes krav montert veibom. Innkjøringen er tillatt brukt bare ved spesielle anledninger.

Museet har kjøpt ny Case traktor. Som tilbehør er anskaffet jordskuffe og snøskuffe, tilhenger og snøfreser. Museet har hittil satt bort all snøbrøyting, men utfører nå dette med eget utstyr og mannskap.

I forbindelse med de nye lekeinnretningene, hakkespetten og rutsjebanen, har håndverkerne utført snekker- og monteringsarbeider. Det er Jan Ivar Martinsen som har idé, design og montering av de nye aktivitetstilbudene. Entreprenørfirmaet Martin M. Bakken ga i forbindelse med feiringen av sitt 60-års jubileum kr. 20.000.- til videreutvikling av lekearealet.

Hakkespetten i lekearealet ble tatt i bruk 10. juni. Det er skaperen av verket Jan Ivar Martinsen som demonstrerer for elevene fra Vestad og Torgerstuen skole. Bak ser vi Øivind Vestheim, Magne Rugsveen og Bjørn Skaug. Foto: O.T.L.

2.2 Vedlikehold innendørs

Det har pågått løpende vedlikehold. Etter 18 års drift av museumsbygningen med et etterhvert ganske omfattende teknisk utstyr er vedlikeholdsoppgavene og kostnadene økende.

Det er laget reoler i jern i magasinet for stabling av sleder. I akvariet er det gjort bygningsmessige arbeider for å gi plass til et nytt insektakvarium.

2.3 Bruksbygninger

Overbygget over barkemaskina er gjort helt ferdig og har fått to strøk med beis. Denne nye enheten var i bruk under skogbruksdagene i juni. Både barkemaskina fra Borregaard og takflishøvelen fra Åsnes har sin plass her og ble demonstrert. Overbygget gir også plass for Timberjacken fra 1962 som er en gave til museet fra Jobu A/S.

Det er foretatt en del innredningsarbeider i lagerhallen. Årets gevirutstilling samt taxidermistenes demonstrasjoner under De Nordiske Jakt- og Fiskedager hadde sin plass her.

2.4 Arboretet

Til videreføring av arbeidet med arboretet har Norsk Skogbruksmuseum mottatt en gave på kr. 15.000.- fra Borregaards forskningsfond.

Tidl. podemester ved NISK, Per Øien, har i mange år vært en viktig bidragsyter til museets arboret. I 1988 har Øien tilført museet følgende arter:

200 stk.tindved (*Hippophae rhamnoides*)
10 » sibirsk edelgran (*Abies sibirica*)
5 » fjelledelgran (*Abies lasiocarpa*)
1 » geitved (*Rhamnus cathartica*)
2 » vanl. gran, heksekost (*Picea abies* var.) frøformert
3 » kinesisk gran (*Picea asperata*)
2 » sibirsk lønn (*Acer ginnala*)

Skogbrukets Kursinstitutt, har bidratt med følgende arter:
3 stk.bøk (*Fagus sylvatica*)
3 » svartor (*Alnus glutinosa*)
3 » lawsonsypress (*Chamaesyparis lawsoniana*)
5 » kjempetuja (*Thuja plicata*)
1 » fjellhemlokk (*Tsuga mertensiana*)

Arne Olav Dillerud på Dillerud gård, Rotlia, ga museet tillatelse til å hente diverse trær og busker på eiendommen. Her ble det hentet:
2 stk.hassel (*Corylus avellana*)
3 » tysbast (*Daphne mezerum*)
2 » alm (*Ulmus glabra*)
2 » ask (*Fraxinus exelsior*)
1 » villrips (*Ribes rubrum*)
Museet uttrykker sin takk for gavene og for den gode faglige kontakt.

Tilstand og arbeid

Vinteren 1987-88 var generelt gunstig for arboretet. Langvarig mildvær, mye snø og svært lite tele ga ubetydelige klimaskader. Unntak her er nikkoedelgran (*Abies homolepis*) som ble totalt frostskadd høsten 1987. Videre var frostskadene store på hybridlerk

(*Larix eurolepis*), men her finnes det fremdeles eksemplarer som har overlevd tross betydelig skade.

Høsten 1988 ble det plantet, som forsøk, fire nye edelgranarter, kjempeedelgran (*Abies grandis*), nordmannsedelgran (*Abies nordmannia*), koreaedelgran (*Abies koreana*) og veitchedelgran (*Abies veitchii*). Av disse er det foreløpig kun veitchedelgran som har vært utsatt for mindre frostskader høsten 1988. Koreaedelgran virker særlig klimasterk.

Erfaringene med oversiktstavle og skilt ved bestandene er gode. De kan foreløpig betraktes som vedlikeholdsfrie etter to sesongers bruk.

Nyanlegg. Edelløvskog og buskvegetasjon

I februar ble et areal på ca. 1 da ned mot Glomma, syd for oppgangssaga, gjennomhogd. Det ble satt igjen en skjerm av større bjørketrær. I juli og september ble arealet flekksprøytet med glyfosat mot uønsket tennungsoppslag. Første kalking ble foretatt i august. Dette skal gjentas i 1989. Området er tilplantet med følgende arter:

Edelløvtrearter	
Lønn (*Acer platanoides*)	Morskogen, Hed./Enebakk, Akersh.
Ask (*Fraxinus excelsior*)	Morskogen, Hed./Enebakk, Akersh.
Hassel (*Corylus avellana*)	Morskogen, Hed./Enebakk, Akersh.
Lind (*Tilia cordata*)	ukjent opprinnelse (innkjøpt)
Bøk (*Fagus sylvatica*)	Romania
Svartor (*Alnus glutinosa*)	Aust-Agder
Doggpil (*Salix daphnoides*)	ukjent opprinnelse (innkjøpt)
Busker	
Tysbast (*Daphne mezerum*)	Rotlia, Hedmark
Trollhegg (*Rhamnus frangula*)	Enebakk, Akershus
Geitved (*Rhamnus cathartica*)	Bærum, Akershus
Krossved (*Viburnum opulus*)	Enebakk, Akershus
Rødhyll (*Sambucus racemosa*)	forvillet, stedegen
Villrips (*Ribes schelechtendaii*)	Rotlia, Hedmark

Forøvrig finnes det naturlige forekomster av vanlige arter for Elverumsområdet.

Det er også innkjøpt to sorter av einer (*Juniperus communis*) som er plantet i tilknytning til bestand nr. 5. Dette er *J. communis* "vembø" og *J. communis* "smørbukk".

Det vil bli prøvd flere nye arter i arboretet i årene fremover. Det arbeides også med pedagogisk tilrettelegging.

2.5 Sørlistøa ved Osensjøen

Utbyggingen av Sørlistøa er brakt et langt stykke videre. Nysæther har laget en plan for utnytting av båthuset til utstillinger og pedagogiske aktiviteter. Det er lagt golv, panelt vegger for utstillinger, bygget trapp til andre etasje hvor det er tanken å kunne vise film og lysbilder, og det er lagt inn strøm med elektriske installasjoner. Utstillinger som gjennom kart, fotografier og gjenstander skal vise fløtingens historie i Osensjøen med bielver, er under montering.

Slepebåten Trysil-Knut er satt i drift etter at en rekke påbud fra Skipskontrollen er gjennomført. Tillatelse til persontrafikk ble gitt midlertidig for tre måneder og gjelder 19 personer pr. tur. Et viktig vilkår for tillatelse til drift er at Magne Nergård er godkjent som skipper med Nicolay Myrene som maskinist. Begge har fra før mange års praksis på båten, og kjenner både den og grunnforholdene i Osensjøen svært godt. Båten har gått tre turer de fleste lørdager og søndager, og enkelte ganger ellers for spesielle grupper. Det har vært både orientering og enkel servering ombord.

Damkoia fra Valmen er flyttet og gjenreist på Sørlistøa. Den er plassert litt nord for fløterkoia og beriker det museale miljøet.

Det har vært mange viktige besøk på det nye fløtingsmuseet. Foruten museets styre og representantskap har først Åmot formannskap og senere hele Åmot kommunestyre vært på befaring og hatt tur med Trysil-Knut. Representanter for Trysil kommune og Skiensvassdragets Fellesfløtingsforening har også vært på besøk. Kulturvernutvalget i Norsk kulturråd var på befaring og båttur 16. august. Det er viktig å understreke at Norsk kulturråd prioriterer to bevaringsprosjekter når det gjelder norsk fløtingshistorie. Det ene er fløtingsmuseet på Sørlistøa og det andre er Fetsund lenser. Disse to prosjektene vil utfylle hverandre i fløtingshistorisk sammenheng. Norsk kulturråd har bevilget kr. 100.000.- og Borregaards Forskningsfond kr.

Styret og representantskapet på befaring med Trysil-Knut 21. juni. Vi ser Håkon Sæle, Truls Gram, Ole Roen, Per Sindre Aas, Ragnar Næss og Erich Mathiesen. Foto: O.T.L.

20.000.- til istandsetting av slepebåten Trysil-Knut. Norsk kulturråd legger vekt på fartøybevaring, ikke bare av kystbåter, men også innlandsbåter. Åmot kommune har bevilget kr. 50.000.- til fløtingsmuseet i 1988, og har også budsjettert med kr. 50.000.- for 1989.

Den siste fløtersjefen i Osen, Birger Skavern, har bodd i fløterkoia hele sommeren. Han har vært oppsynsmann, gjort forefallende arbeid og passet telefonen mot en rimelig godtgjørelse.

2.6 Tredje byggetrinn

Det har vært arbeidet med forprosjektet for tredje byggetrinn hele året. Arkitekt Terje Thorstensen har etter mange møter med museet utarbeidet tegninger for utvidelser på tre steder, museumsfløyen (I), resepsjonsdelen (II) og auditoriefløyen (III). Som tekniske konsulenter er engasjert firmaet Sjåtil og Fornæss i byggeteknikk, Rolf Aalerud A/S for VVS og ingeniør Jon Hallås for det elektrotekniske. Foruten flere møter på museet har det vært holdt møte og befaring på Norsk Teknisk Museum i Oslo. Som en del av forprosjektet er

alt vedrørende brannlommer og rømningsveier samt tilfluktsrom avklart. Det er også foretatt en egen vurdering av det energiøkonomiske. En total utbygging vil komme på ca. 70 mill. kroner. Det arbeides med en finansieringsplan med en fordeling på 50% på staten og 50% på næringene skogbruk, skogindustri og jakt og fiske. Når det gjelder finansieringen er mye ennå ikke avklart. Skogdirektørens plan for å reise ca. 15 mill. kroner av skogbrukets rentemidler er satt ut i livet, og det er godt håp om at dette beløpet blir nådd. Finansieringen er drøftet med Kultur- og vitenskapsdepartementet, Direktoratet for naturforvaltning, Direktoratet for statens skoger, Det norske gjensidige Skogbrandforsikringsselskap og skogindustrien.

3. MUSEUMSFAGLIG VIRKSOMHET

3.1 Forskning og utviklingsarbeid

Arbeidet med å dokumentere fløtingshistorien for Glommavassdraget er ført videre, i første rekke arbeidet med fløtingsforeningens arkiver på Fetsund. Som et viktig supplement til museets virksomhet som omfatter alle typer dokumentasjon, har Hedmark fylke - etter initiativ fra Fylkesmannen, Miljøvernavdelingen - satt i gang et prosjekt for å registrere fløtingsinnretninger i Hedmark.

Museet har gående forskningsarbeid også omkring skog- og landarbeidernes historie. Det tidligere Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, som nå er gått inn i det store Fellesforbundet, har engasjert Paul Tage Halberg og Ingar Kaldal for å skrive forbundets og skog- og landarbeiderbevegelsens historie. Vestheim har stått i løpende kontakt med forfatterne. Selv har han arbeidet spesielt med skogsarbeiderfaner som en delegasjon av norske skogsarbeidere fikk overrakt som gave under en rundreise i Sovjetunionen våren 1930.

«Sportsfiskets historie i Norge» er et pågående prosjekt som Rugsveen arbeider med. Prosjektet omhandler hovedsaklig perioden 1820-1950 og tar for seg innlandsfisket i overgangen fra et næringsfiske i forrige århundre til et sportsdominert fiske i det 20. århundre. Innføringen og utviklingen av sportsfisket i Norge skjedde i en brytningstid mellom sjølbergingsøkonomi og pengehushold, samt i en tid med mange sosiale brytninger. Gjennom analysen av sportsfiskets historie i Norge, vil det bli fokusert på de endringer i tradisjoner som har foregått, samtidig som det vil bli gjort forsøk på å avdekke forutsetningene for at fritidsfisket oppstår og utvikles.

Museet har de to siste årene samlet inn fiskeutstyr og annet kildemateriale knyttet til sportsfisket. Denne innsamlingen har skjedd på forskjellig måte, og i år fikk vi gjennom en henvendelse i radioens programpost «Det fikser P-2» tak i ytterligere interessant utstyr fra flere kanter av landet. Det er også tilkommet en del verdifull og nyttig litteratur og brosjyremateriell. Ljøstad har hentet verdifullt sportsfiskeutstyr i Oslo.

Rugsveen har som ledd i arbeidet med sportsfiskets historie i år skrevet en artikkel om Robert Dalton Hutchinson, en skotte som i

1839 ga ut den første bok om sportsfiske på norsk. Utgangspunktet for artikkelen er å belyse sportsfiskelitteraturens råd og vink om fiskemåte og -redskap.

Museets arbeid med knivens kulturhistorie har gitt store ringvirkninger. Museet er blitt et sentrum for knivinteressen her i landet. Etter at museet tok initiativet til å få stiftet Norsk Knivforening i 1987, har medlemstallet i foreningen steget til ca 1200. Museet står sentralt i driften av foreningen, fordi sekretariatet befinner seg her samtidig som vi har et fast medlem (Rugsveen) i styret. Foreningens årsmøte med seminar avholdes på museet under De Nordiske Jakt- og Fiskedager. Den store medlemsmassen gir museet stor kontaktflate i arbeidet med knivens kulturhistorie.

3.2 Arkiv- og feltarbeid

Fossum var i mai på befaring i Varteig i Østfold sammen med museets kontaktmann Ola Bergby for å se på en fangstinnretning for ulv. Stedet kalles av folk på stedet for ulvestua. Terrengformasjonen utgjøres av en bergkløft som kan ha hatt endevegger og dermed form som et fangstkammer. Det var vanskelig å finne sikre holdepunkter for dette. Av andre kulturminner som ble befart under Østfoldturen var elggraver, kolmiler, skytestiller av stein for orrfugl samt lakseteiner i Berbyelva i Idd.

Fossum har også vært på befaring av elggraver med ledegjerder, jernblesteranlegg og fløtingsinnretninger i forbindelse med Dokkautbyggingen.

I nærheten av Nordre Messelt Seter i Stor-Elvdal er et omfattende jernblestringsanlegg som Fossum har sett på. Det er gitt rapport til Universitetets Oldsaksamling. Metallurgen Arne Espelund har undersøkt og tatt prøver av slagget for analyse ved NTH. Det er tanken å flytte en av slaggklumpene anslått til 250 kg til museets jernblesteranlegg.

I forbindelse med skriving av artikkel om knivmakeren Ole Jacobsen Vestby fra Nord-Odal har Rugsveen vært på Riksarkivet og på Statsarkivet i Hamar. Han har også i den forbindelse besøkt arkivet på Oslo Bymuseum for å finne opplysninger om Jubileumsutstillingen på Frogner i 1914. Gjennom innsamlingen til utstillingen av

kniver laget av Ole Jacobsen Vestby, skaffet han tilveie viktige opplysninger om knivene, hvordan de var kommet til eierne og om deres bruk.

I arbeidet med sportsfiskets historie, har han vært på Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek for å finne materiale om Arbeidernes Jeger- og Fiskerforbund. Dette forbundet er en av organisasjonene som har vært med å prege utviklingen av sportsfisket og jakten fra mellomkrigstiden til forbundet ble slått sammen med Norges Jeger- og Fiskerforbund i 1960.

Rugsveen var 15.9. på befaring i Kvam i Gudbrandsdalen i forbindelse med utgraving av et mulig båtnaust. Utgravingen har vært ledet av førstekonservator Heid Gjøstein Resi, Universitetets Oldsaksamling.

I elvene som renner ut i Mjøsa ved Hamar finnes mange spor etter fiskeinnretninger. Rugsveen var på befaring nederst i Flakstadelva 5.10. for å se på stedet for en fiskeinnretning på Børstad gård.

3.3 Forelesninger og faglige foredrag

Under den nordiske emnekonferansen om skogbrukshistorie 3.-4.5. holdt Fossum foredraget «Undervisning og forskerutdanning i skogbrukshistorie. Hva kan museene bidra med?».

Fossum holdt videre foredrag i Det norske Videnskapsakademi 15.9. med tittel «Norsk Skogbruksmuseum, Skogbruk, jakt og fiske. Museet for våre utmarksnæringer».

Følgende foredrag er holdt av Christian Andersen inneværende år:

- Orientert om vandreutstillingen «Skogbruk og viltstell» på temadag på Norsk Skogbruksmuseum 26.1., og for Direktoratet for naturforvaltning i Trondheim 2.2.
- «The Aquarium - resource and stimulus for multidisciplinary interpretation in the work of the Norwegian Forestry Museum». The 2nd International Congress of Aquariology, Monaco, arrangert av Oceanographic Institute and Oceanographic Museum of Monaco 22.-27.2.
- «Fiskeoppdrett i Norge - historisk og dagsaktuell». Forelesning for 3. naturfag, Elverum videregående skole 19.4.

– «De Nordiske Jakt- og Fiskedager på Norsk Skogbruksmuseum. Forarbeid og avvikling». Lysbildeforedrag holdt på Verdal museum 1.6. etter initativ fra Skogbruksetaten i Verdal-Inderøy, Verdal museum m.fl., foranlediget av et initiativ fra arbeidsgruppen for «Villmarksdager i Verdal - nytt arrangement 1989».

I samarbeid med distriktskonservatoren i Trysil/Engerdal deltok Vestheim i planlegging og gjennomføring av kurs i intervjuing innenfor det sør-samiske kulturprosjektet. Forelesninger med øvinger ble avholdt i Gutu i Engerdal 9.3.

Vestheim holdt 19.3. foredrag i foreningen Elvromsokningen i Horndalen, Elverum, om Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds internasjonale engasjement i mellomkrigstiden.

Vestheim foreleste om sosiale forhold i skogbruket for lærerhøgskolestudenter 26.4.

Rugsveen holdt lysbildeforedrag med tittelen «Kniven - håndverk og redskap. Gammelt redskap med ny aktualitet» i Lillehammer Husflidslag 28.4.

Under Mjøsfestivalen -88 på Biri 4.6. der Mjøsa var hovedemne, holdt han foredraget «Lågåsildfisket i Mjøsa og Lågen - tradisjonsrikt innlandsfiske med særpreg.»

Under «Alltid på en søndag»-arrangementet på Maihaugen 16.10. holdt han følgende foredrag: «Lågåsildfisket i Fåberg. Ressursutnyttelse med århundrelang historie».

Under seminaret for etnologstudentene fra Universitetet i Oslo, 13. og 14.4. ble følgende foredrag holdt:

Fossum:	Eineren - en mangfoldig busk
Vestheim:	Tømmertransport
Rugsveen:	Knivframstilling
Rugsveen:	Omvisning i fiskeavdelingen
Nysæther:	Tjære- og kullbrenning
Nysæther:	Brenning av myrmalm til jern.

3.4 Publisering

Faglige artikler

Fossum, T. 1988: Ferdinand Sveberg. En kjent jeger, skytter og børsemaker i Elverum. Alfarheim - Årbok for Elverum 3, 41-64.

Andersen, C. 1988: From the public investigation in The Norwegian Forestry Museum 1983. Série Investigació Museistica Nûm. 2, Ajuntament de Barcelona.

Andersen, C. 1988: Das Aquarium «Von Gebirgsee bis zur Flussmündung» im Norwegischen Forstmuseum, Elverum. DDA Aquarien- und Terrarienmagazin, Österreichischer Verband für Vivaristik und Ökologie 2-4. 21 s.

Andersen, C. 1988: «Kunst i Skolen» ut i distriktet. Landslaget Kunst i Skolens 40-års jubileumsberetning, 13-14.

Andersen, C. 1988: De naturhistoriske museene i Norge. Innstilling om strukturering. Museumsnytt 1, 24-26.

Andersen, C. 1988: Et museumsforbund i Norge? Museumsnytt 2, 54-55.

Rugsveen, M. 1988: Knivsamlingen på Norsk Skogbruksmuseum. Knivbladet 1, 17-22.

Meldinger og rapporter:

Andersen har som leder av Norske Naturhistoriske Museers Landsforbund skrevet leder, meldinger og rapporter i NNML-informasjon nr. 2, 3 og 4 i 1988, i ICOM-CECA Newsletter nr. 3 og 15 og i Norsk ICOM-Nytt nr. 22.

Rugsveen har som medlem av styret i Norsk Knivforening skrevet meldinger om knivutstillinger i Knivbladet nr. 3 og 4.

Engelsk fører

Den engelske føreren har vært utsolgt et års tid, men er nå trykt opp i revidert utgave. Den er bygd opp etter samme mal som den norske føreren som ble revidert og trykt opp på nytt i 1985. Den engelske føreren er på 123 sider. Det er viktig å ha førere på engelsk av hensyn til museets utenlandske besøkende, særlig når tekstene i utstillingene er på norsk. Rugsveen har vært koordinator for revisjonsarbeidet og trykking av den engelske føreren.

3.5 Produksjon av film og video

Det er fra 1970 og fremover gjort opptak til en film om fløting i Glommavassdraget. Det er nå laget arbeidskopi og foretatt grovklipping av filmen. Ferdigproduksjon med lyd gjenstår. Fossum er fagkonsulent for filmen.

Museet har kjøpt eget Video 8-kamera med redigeringsutstyr. Med dette utstyret er det nå mulig å gjøre opptak og redigere videofilmer av forskjellig slag og for ulike formål. I forbindelse med Skogbruksdagene tok fotografen en rekke opptak som er redigert sammen med sivilarbeider Jarle Leirpoll til en presentasjonsvideo av dette arrangementet.

Ljøstad har dessuten gjort videoopptak fra sjøsetting av Trysil-Knut på Sørlistøa, skogplanting, markberedningsmaskin i arbeid, De Nordiske Jakt- og Fiskedager, forskjellige aktivitetsdager for skoleelever på museet og tatt lakseopptak i Årøyelva i Sogndal.

3.6 Foto

Snorre Tøraasen og Egil Sveseter har gitt museet et verdifullt bildemateriale i både sv/h og fargedias fra fløtingen i Tverrena og Brøa (renner ut i Osen) i 1960-årene.

Stryking av laks i Årøyelva i Sogn. Fra fotografens fotodokumentasjon av driften av en av vårt lands beste lakseelver. Foto: O.T.L.

Fra sluttrensken i Julussa i 1927. I dette store konfliktåret ble fløtingen utført av skogeierne selv. Fra høyre: Øystein Sjølie, Ingar Mæhlen, Svein Meldieseth, ukjent og fløtersjef Hans Mellum. Fotograf ant. Astrid Meldieseth, Rena.

Som vanlig har fotografen arbeidet med gjenstandsfotografering, reproduksjon av bilder, kopiering etc. En stor og tidkrevende oppgave har vært kopiering av store bilder til fløtingsutstillingen på Sørlistøa. Fotografen har som vanlig dekket løpende aktiviteter på museet, som f.eks. temadager for grunnskolen, De Nordiske Jakt- og Fiskedager, Skogbruksdagene og utstillinger.

Han har foretatt en rekke fotoopptak utenfor museet, fotografering av interiører og eksteriører av Glomma Fellesfløtingsforenings bygninger på Fetsund, virksomheten på Statens Skogfrøverk, Hamar og Sønsterud Planteskole i Åsnes. Han har vært i Odalen og fotografert markberedningsmaskin og fotografert skogplanting i Svartholtet. Fotografen har også dekket skogplanting utført av skoleelever på Flisa i forbindelse med grunnskolens 250 års jubileum. Han har videre vært i Årøyelva og gjort opptak av stryking av laks og gjort opptak i den 700 m lange fiskbare strekningen av elva. Han har dessuten fotografert rådyrjakt i Åsnes sammen med sivilarbeider Terje Bredvold. I forbindelse med flytting av en sagkoie fra Nes, Romerike, har han fotografert koia før riving.

Kjell Søgårds fotoarkiv kom til museet i 1987. Fotografen har avsluttet ordningen av arkivet i år. Han har også fullført ordningen av museets eget diasarkiv. Bildene er ordnet tematisk, men det gjenstår et stort og krevende registreringsarbeid før disse arkivene er lagt inn på EDB.

Avdøde journalist i Aftenposten A. Skjegstads fotoarkiv er gitt til museet. Negativarkivet inneholder mye interessant fra skogbruket, som han dekket i sin journalisttid. Negativene er ordnet tematisk og lagt i arkivsikre negativmapper.

Sivilarbeider Cato Blystad har i år begynt å registrere svart-hvitt-arkivet på EDB. Han har i løpet av høsten registrert ca 1100 bilder. Det er stort behov for arbeidshjelp til dette registreringsarbeidet, siden museet har ca 70 000 bilder i sitt arkiv. Registreringen på EDB fører til at opplysningene om bildene blir sikrere oppbevart og lettere tilgjengelig.

Nystuen har tilpasset fotoregistreringsprogrammet slik at fotografen raskt kan føre tilvekstprotokollen for negativer på EDB. Fotografen har startet med tilveksten for 1988. Målet er å føre alle nyopptak på data.

Fra august har en ungdomsskoleelev vært utplassert en dag i uka ved fotoavdelingen. Han har arbeidet med å kontaktkopiere negativer.

Det er i alt tatt ca 1700 svart/hvitt-bilder og ca 2000 diasopptak.

3.7 Bibliotek og arkiv

Gjennom kjøp, gaver og bytteforbindelser har biblioteket i 1988 hatt en tilvekst på 1358 nummer. Tabellen nedenfor viser hvordan dette fordeler seg på periodika og monografier. De tilsvarende tallene for 1984-87 er også tatt med slik at en kan se utviklingen over en lengre periode.

	1984	1985	1986	1987	1988	± 1987-88	(%)
Periodika	1105	1061	1164	1146	1183	+ 37	+ 3,2
Monografier	381	311	594	593	175	÷ 418	÷ 29,5
I alt	1486	1372	1758	1739	1358	÷ 381	÷ 21,9

Nedenfor er satt opp en spesifisert statistikk for ulike typer periodika, og den viser at tilveksten er fordelt slik:

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	±1987-88
Tidsskrifter	430	499	643	623	764	931	+ 167
Rapporter	136	469	192	224	202	143	÷ 59
Årsmeldinger	43	59	90	202	66	26	÷ 40
Årbøker	72	78	136	115	114	83	÷ 31
I alt	681	1105	1061	1164	1146	1183	+ 37

Det er nå i to år registrert litteratur i et EDB-system. I tillegg til løpende tilvekst er det også arbeidet med å nyregistrere tidligere manuelt registrert litteratur. Nystuen arbeider stadig med forbedring og videreutvikling av systemet. Det gjelder særlig utskriftsprogrammer og sikkerhetsrutiner.

Vestheim har som tidligere år hatt hovedansvaret for bibliotek og arkiv. Arild og Håvard Skavern har hatt oppgaven med daglig registrering av innkommende litteratur (tilvekstføring).

Det er gledelig å kunne konstatere at biblioteket som tidligere har mottatt flere gaver. Alle giverne - privatpersoner, bedrifter, institusjoner og organisasjoner - er listet opp i et eget vedlegg til denne årsberetningen.

Det er registrert en økende pågang etter bibliotektjenester i form av litteraturveiledning og utlån av bøker både til enkeltpersoner og institusjoner. Uten bibliotekar er det klare begrensninger for hva biblioteket kan løse av oppgaver på dette feltet, mens behovet synes bare å øke. Det legges forøvrig stor vekt på arbeidet med litteraturlister, både med nye emner og revisjon av tidligere lister.

Av arkivalia som er kommet inn i løpet av året, bør nevnes det betydelige materialet som museet etter hvert får inn i form av kopier fra arkivene til Glomma Fellesfløtingsforening. Det er også kommet inn et stort materiale fra Øst-Norges Tømmermåling.

3.8 Samling og magasin

Magasinet

Det er ikke utført utbedringsarbeider i magasinet i år.

For å bedre tilsynet med gjenstandene i magasinet, har vi som en prøveordning, etablert funksjonen magasintilsyn. Det er Kaveldiget

Håndverkerne har satt istand og konservert motordrevet isbor som her demonstreres i drift. Isboret ble brukt til å skaffe vann til ising av tømmerveier. Fra venstre: Tore Fossum, Einar Frogner (bak), Håkon Sæle, Harald Haug, Tor Johnny Støkket og Øivind Vestheim. Foto: O.T.L.

Mårhund er et nytt dyr i norsk fauna under innvandring fra øst. Dyret er stoppet ut av preparant Jøran Teig og kom på plass i februar. Foto: O.T.L.

som har utført dette arbeidet, som går ut på daglig tilsyn med luftfuktighet, temperatur samt rydding i lokalene og innplassering av gjenstander.

Konservering

Museets håndverkere har som vanlig utført konservering og rengjøring av gjenstandsmaterialet. I år er det særlig en stor snekkermaskin fra Søre Osen i Hedmark som er rengjort og innsatt med voks eller andre rusthindrende midler.

Utstillingene og magasinet er rengjort med støvsuger og støvfiller.

Registrering av gjenstander

Ved siden av den løpende registreringen som Rugsveen foretar, har Skaug fortsatt med registrering av gjenstandsmaterialet fra båtbyggeriet i Osen.

I år er det registrert 178 gjenstander f.o.m. SJF 7278 t.o.m. SJF 7456. All registrering foregår på EDB.

3.9 Annet faglig arbeid

Andersen er medlem av et utvalg som i samarbeid med Statens Museumsråd skal utarbeide utkast til en plan for «Utvikling og spredning av naturhistoriske museumstilbud».

Som tidligere har det vært mange henvendelser fra museer, historielag, kulturstyrer, enkeltpersoner og media om spørsmål i forbindelse med fløtingstradisjonene i Glommavassdraget.

Vestheim har flere ganger hatt kontakt med kulturstyret i Åsnes kommune for å gi råd og veiledning for arbeidet med å bevare fløtingshistoriske kulturminner i Flisvassdraget, i første rekke Kjellåsdammen og miljøet omkring denne. Han deltok bl.a. ved en større befaring ved Kjellåsdammen og Kyndammen 14.6.

Vestheim har vært konsulent for bl.a. Jan Anders Diesen og Harald Haug ved Oppland distriktshøgskole, Regilinjen som har lagd videoproduksjoner om skog- og landarbeiderbevegelsens historie med utgangspunkt i Trysil- og Ljørdalskonflikten i 1930-årene. Museet har også stilt bildemateriale til disposisjon for videoprosjektet. Som gjengjeld vil museet få kopi av alle opptak, både råfilm og redigerte versjoner.

Vestheim er konsultativt medlem og har deltatt på møter i Styringsgruppen for restaurering av Soot/Grasmo-kanalen. Han har samme funksjon i Styringsgruppen for registrering av fløtingsinnretninger i Hedmark, som er et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvernavdelingen og Hedmark fylke ved kulturavdelingen.

Fossum har sittet som formann i den sakkyndige komitéen for konservator/styrerstillingen ved Landbruksmuseet på Gjermundnes.

Han har også vært medlem av en komité oppnevnt av Nordre Land kommune for oppbygging av et museums- og kulturminnesentrum i Nordre Land initiert av Dokkautbyggingen og den neddemming som vil skje.

Fossum har vært medlem av NKKMs filmutvalg inntil det i 1988 ble omorganisert til å ta seg av hele mediasektoren.

Rugsveen, oppnevnt av NKKM, har sittet i bedømmelseskomitéen for konservatorstilling ved Rana Museum.

Rugsveen er medlem av arrangementskomitéen for 25. Nordiske etnolog- og folkloristkongress som skal avvikles i Gausdal i januar 1989.

Styreformann i Norma Projektilfabrikk Per Victor Nordam overrekker Normastipendet til Tore Fossum. Bak Ole Swang, sekretær for Viltforum. Foto: O.T.L.

Normastipendet til Tore Fossum

Normastipendet på kr. 20.000.- ble tildelt Fossum under en tilstelning på museet 15.2. Det er Norma Projektilfabrikk som har opprettet stipendet, og det er organisasjonen Viltforum som står for innstilling og utdeling. Fossum er tildelt stipendet for sin innsats ved oppbyggingen av Norsk Skogbruksmuseum, og i denne sammenheng spesielt for arbeidet med å presentere jaktens historie i Norge og å gi vilt og jakt den dimensjon og plass den fortjener ut fra sin betydning.

Juryen uttaler at Norsk Skogbruksmuseum er et særpreget og levende museum som det ikke finnes maken til i Europa, knapt nok i hele verden. Det driver ikke bare gransking i det som har vært, men museet er i høy grad med på å forme den moderne naturforvaltning gjennom forskning, undervisning og informasjon.

4. AKVARIET

4.1 Teknisk

Akvariet kan se tilbake på sitt niende driftsår. Noe av det tekniske utstyret viser tegn på slitasje.

I august røk den ene av motorene til luftkompressoren i akvariet. Uhellet medførte ikke tap av fisk.

I desember stoppet brønnpumpen. Sikkerhetssystemet i tilfelle pumpesvikt virket ikke. Årsaken var at magnetventilen og rørtilførsel til denne, som skal slå ut og tilføre anlegget vann fra det kommunale vannverk, var fullpakket av sand. Vannstansen førte til at hele beholdningen av oppdrettsfisk døde. Mesteparten av den større fisken kunne imidlertid brukes, da denne allikevel skulle slaktes før jul. Ny brønnpumpe ble satt inn, brønnen kontrollert og sand uttatt av rørsystemet. Til tross for uhellet har driftssikkerheten vært god med mer enn 8 års kontinuerlig pumpedrift uten stans. Pumpen lot seg dessuten reparere og er beholdt i reserve.

Kjøleanlegget til brakkvanns- og saltvannsakvariet har vært meget ustabilt gjennom året. Anlegget har krevd relativt store reparasjonsutgifter og står delvis foran utskiftning. Nåværende kjøleanlegg er egentlig dimensjonert for langt flere akvarier enn det som er i bruk. De labile driftsforhold og stor slitasje henger derfor sammen med overkapasiteten i anlegget.

Belysningen over en del av akvariene er forandret inneværende år. Overgang fra lysrør til spotbelysning gir et mer spennende miljø og fremhever fisken i større grad enn tidligere. For røktingen av akvariet betyr spotbelysning mindre problemer med alger på bakvegger, dekorasjoner og glass.

4.2 Biologisk

Et ønske om å vise noen av de viktigste byttedyrene til fisk, ble realisert i juli. På veggen med utstillingen "Fra rogn til matfisk" ble det saget et hull ca. 1,6 m langt og 0,5 m høyt. Det ble plass til fem små akvarier. Disse danner til sammen en biotop som vi har kalt «Dammen». Her vises et utvalg arter av vannlevende insekter og amfibier, som er vanlige i næringsrike små vannansamlinger. Akvariene blir

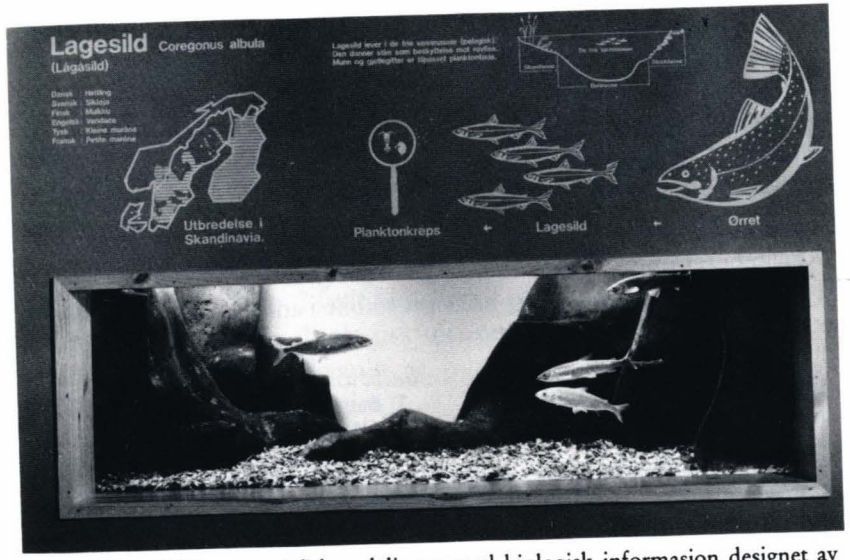

Den nye lagesildbiotopen i fiskeavdelingen med biologisk informasjon designet av Jan Ivar Martinsen sto ferdig våren 1988. Foto: O.T.L.

drevet lukket med regelmessige vannskift. Av teknikk er kun benyttet to spotlamper til belysning. Den korte levetiden til en del av insektene, gjør at disse stadig må fornyes. Om vinteren er dammene utendørs utilgjengelig for fangst, og utstillingen tas bort.

For å vise noe om vinteren ble en bekkebiotop laget. «Bekken» var ferdig i oktober, og erstattet «Dammen». Biotopen er et åpent system, med en kraftig pumpe for å lage strøm. Frontglasset er dobbelt for å hindre dugging. Dekorasjonene er laget av isopor og betongsparkel, med et speil på bakveggen for å gi inntrykk av dybde. «Bekken» er original i formen, og kan kalles et forsøksprosjekt der mange idéer blir prøvd samtidig. Med en liten ombygging vil «Bekken» fungere bedre for fiskearter som f.eks. ørekyte, steinulke og laks.

Lagesildakvariet i museets fiskeavdeling har vist seg mer problematisk å drive enn først antatt. Teknikken fungerer tilfredsstillende, men det er større problemer med å holde de utstilte fiskene pene over et lengre tidsrom. Noen av årsakene til dette ligger i belysningsforholdene på publikumssiden i rommet utenfor akvariet. Uheldige

lysforhold forårsaker stress på den utstilte fisken. En god del arbeid gjenstår derfor før driften kan sies å være under kontroll.

Sopp-problemene, spesielt på karpefisk, krever fortsatt mye tid og oppmerksomhet. I større utstrekning har vi inneværende år benyttet stang og håndsnøre under innsamling av nytt fiskemateriale, mot tidligere notredskap. Overlevelsesevne og fiskens eksteriør har av den grunn vært i klar bedring.

Fiskebesetningen i akvariet er gjennomgående den samme fra ett år til et annet. Følgende arter har vært stabile i anlegget inneværende år:

Ferskvann:

1. Ørret/sjøørret (Salmo trutta)
2. Røye/sjørøye (Salvelinus alpinus)
3. Laks (Salmo salar)
4. Ål (Anguilla anguilla)
5. Brasme (Abramis brama)
6. Vederbuk (Leuciscus idus)
7. Hork (Acerina cernua)
8. Gjedde (Esox lucius)
9. Steinulke (Cottus poecilopus)
10. Mort (Rutilus rutilus)
11. Sik (Coregonus lavaretus)
12. Lake (Lota lota)
13. Lagesild (Coregonus albula)
14. Krøkle (Osmerus eperlanus)
15. Abbor (Perca fluviatilis)
16. Karuss (Carassius carassius)
17. Dvergmalle (Ameiurus nebulosus)
18. Regnbueørret (Salmo gairdneri)
19. Ørekyte (Phoxinus phoxinus)
20. Bekkerøye (Salvelinus fontinalis)
21. Suter (Tinca tinca)
22. Sørv (Scardinius erythropthalmus)
23. Canadarøye (Salvelinus namaycush)
24. Harr (Thymallus thymallus)

Dessuten ferskvannskreps (Astacus astacus)

Saltvann:

1. Berggylt (Labrus bergylta)
2. Blåstål/rødnebb (Labrus bimaculatus)
3. Hyse (Melanogrammus aeglefinus)
4. Knurr (Eutrigla gurnardus)
5. Lomre (Microstomus kitt)
6. Lyr (Pollachius pollachius)
7. Hvitting (Merlangius merlangus)
8. Rødspette (Pleuronectes platessa)
9. Tangsprell (Pholis gunnellus)
10. Torsk (Gadus morhua)
11. Ulke (Myoxocephalus scorpius)
12. Skrubbeflyndre (Platichthys flesus)
13. Bergnebb (Ctenolabrus rupestris)

Dessuten:

14. Hummer (Homarus vulgaris)
15. Taskekrabbe (Cancer pagurus)
16. Strandkrabbe (Carcinus maenas)
17. Korstroll (Asterias rubens)
18. Solstjerne (Crossaster papposus)

Også ved avslutningen av inneværende driftsår ønsker vi å sende en varm takk til medhjelpere og nære medarbeidere, for gode råd, fiskemateriale, teknisk utrustning eller andre former for assistanse. I særlig grad gjelder dette:

- Akvariet i Bergen
- Aquaprodukter A/S, Sunndalsøra
- Statens Marinbiologiske Stasjon, Flødevigen ved Arendal
- Danmarks Akvarium, København
- Universitetet i Oslo, Marinbiologisk Stasjon, Drøbak
- Universitetet i Oslo, Biologisk institutt - akvarieavdelingen
- Simo Havlaks A/S, Oksvoll
- Tex-Fisk A/S, Lysøysundet
- Norsk Institutt for Vannforskning, Oslo
- Engerdal Fiskeadministrasjon, fiskeanlegget på Snerta
- Oppsynsmannen for Nordre Øyeren Naturreservat, Gunnar M. Andersen, Lillestrøm
- Bjørn Svanstrøm, Asker
- Steinar Østbye, Jømna
- Dag Andersen, Greåker
- Pete Knight, Hamar
- Klaus Ganser, Snippen fiskeoppdrett, Hernes
- Ole-Thorstein Ljøstad, Elverum

4.3 Rådgivning, undervisning, besøk og kontaktskapende virksomhet

Mange søker råd hos oss i forbindelse med større og mindre akvarieprosjekter. Blant disse er planleggingsgruppen for Lofotakvariet i Kabelvåg. Lofotakvariet er nå under oppføring og planlegges åpnet i 1989. Både akvarieleder og røkter opprettholder en vid nordisk og delvis annen internasjonal kontaktflate.

I tiden 25.4.-6.5. foretok akvarierøkter Vikør en studiereise til akvarier i Danmark og Sverige. Formålet med turen var bl.a. å studere røkterrutiner, tekniske løsninger, biologisk drift, utforming og mate-

rialbruk i forbindelse med akvariedekorasjoner, samt pedagogisk tilrettelegging. Følgende akvarier ble besøkt:

Danmark: Nordsømuseet i Hirtshals
Nørre Vorupør
Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg
Danmarks Akvarium, Charlottenlund
Øresundakvariet i Helsingør

Sverige: Malmø akvarium
Sjøfartsmuseet med akvarium i Gøteborg
Skansenakvariet i Stockholm

Overalt ble Vikør meget godt mottatt. Studieturen, som resulterte i mange nye bekjentskaper, ga også mange nye impulser og idéer i forbindelse med arbeidet ved Norsk Skogbruksmuseum.

5. SKOLETJENESTEN

På flere måter ble 1988 et merkeår for skoletjenesten. Etter 18 aktive år ved museet ble undervisningsleder Nysæther pensjonist fra 1.7. I sitt avslutningsår oppnådde Nysæther at skoletjenesten kunne registrere en ny topp når det gjelder skolebesøk. Dessuten ble flere nye temaopplegg innkjørt dette året.

5.1 Besøkstallene de siste årene

	klasser/grupper	elever/studenter
1986	777	14 261
1987	941	16 201
1988	1060	19 350

Etter det «magre» året i 1986, har tallene på nytt vært jevnt stigende. At vi i 1988 kunne notere en økning på nærmere 20% fra året før ses som positivt. Publikumsbesøket for museet totalt gikk i samme periode ned med 5%.

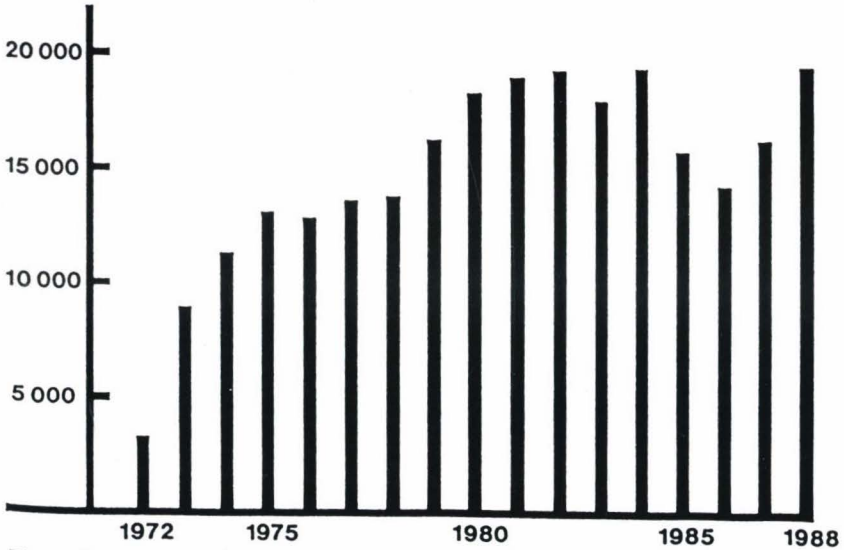

Fig. 1. Diagram over elev/studentbesøk fra 1972-1988.

Fordi museet er et riksmuseum, gjøres ulike framstøt for at skoler fra store deler av landet skal legge turen sin hit. Sjøl om de økonomiske rammene for skolene er blitt trangere, har vi fått skolebesøket til å stige.

Tabell 1. Elev- og klassetall for 1988 fordelt på fylker og land.

Fylke	Klasser	Elever
Hedmark	588	10234
Oppland	172	3170
Akershus	107	2535
Oslo	22	657
Buskerud	22	479
Sør-Trøndelag	33	467
Nord-Trøndelag	16	147
Vestfold	5	108
Telemark	4	72
Møre og Romsdal	2	43
Rogaland	1	32
Aust-Agder	1	17
Hordaland	1	13
Sogn og Fjordane	1	7
Sverige	49	745
Danmark	8	192
Andre	9	156

Tabell 2. Elev- og studentbesøket i 1988 fordelt på skoleslag.

	Klasser/grupper	Elever/studenter
Grunnskole	749	13487
Førskole	127	2920
Videregående skole	55	853
Landbruksskoler	26	454
Skogskoler	20	427
Spesialskoler	47	423
Folkehøgskoler	17	412
Lærerhøgskoler	9	175
Distriktshøgskoler/universitet	2	78
Landbrukshøgskoler	1	21
Andre	7	100

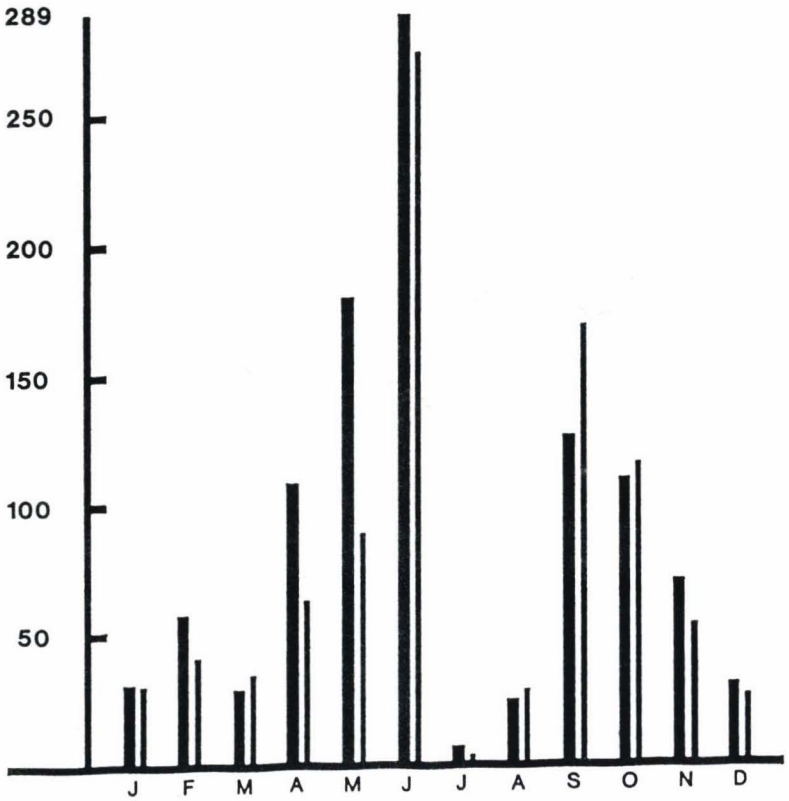

Fig. 2. Månedsvis fordeling av klasser/grupper i 1988.

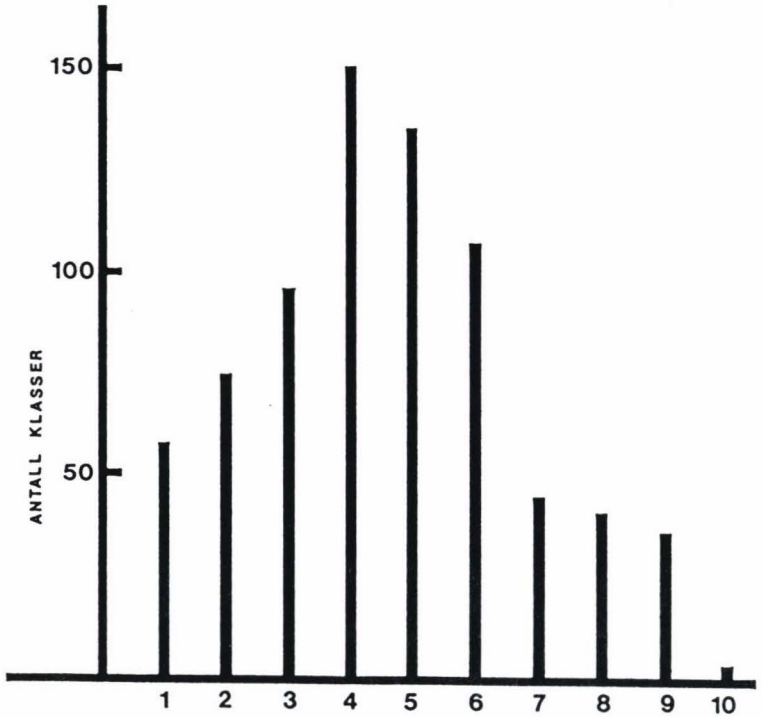

Fig. 3. Fordeling på klassetrinn i grunnskolen.

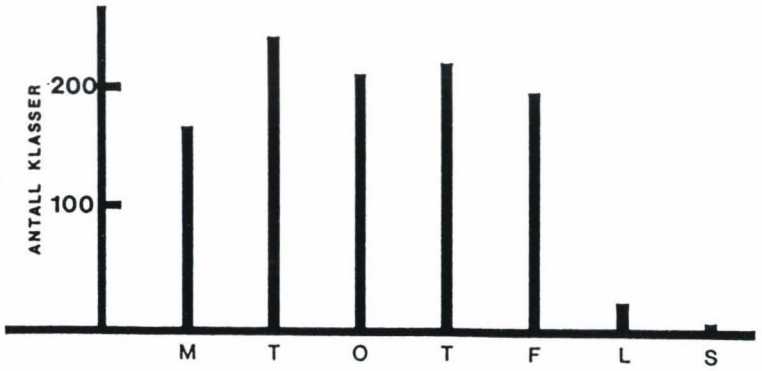

Fig. 4. Fordeling på ukedagene for klasser/grupper i 1988.

Tabell 3. Besøkstallet for klasser/grupper fordelt på de enkelte kommuner i Hedmark.

Kommune	Klasser	Elever
Alvdal	5	135
Eidskog	11	276
Elverum	237	4145
Engerdal	3	48
Folldal	4	29
Grue	24	221
Hamar	33	736
Kongsvinger	12	382
Løten	9	196
Nord-Odal	7	121
Rendalen	3	36
Ringsaker	58	912
Stange	56	868
Stor-Elvdal	10	137
Sør-Odal	2	32
Tolga	3	35
Trysil	17	297
Tynset	1	19
Vang	30	671
Våler	17	358
Åmot	23	160
Åsnes	23	420

5.2 Emnevalg og undervisning

1988 var det året vi for alvor kjørte inn temaoppleggene ved museet. Det var i alt seks ulike temaopplegg. Oppslutningen om alle var så god at de vil bli satt opp igjen. Uttalelser fra erfarne lærere tyder også på at vi med temadagene har truffet spikeren på hodet. Sjølsagt er dette hyggelige reaksjoner fra vårt publikum, men vi vet også at enkelte av temaoppleggene er litt mer ressurskrevende enn ønskelig.

Vi var heldige både med temperaturforholdene i februar, vårflommen i mai og værforholdene generelt under jernblestringa i september.

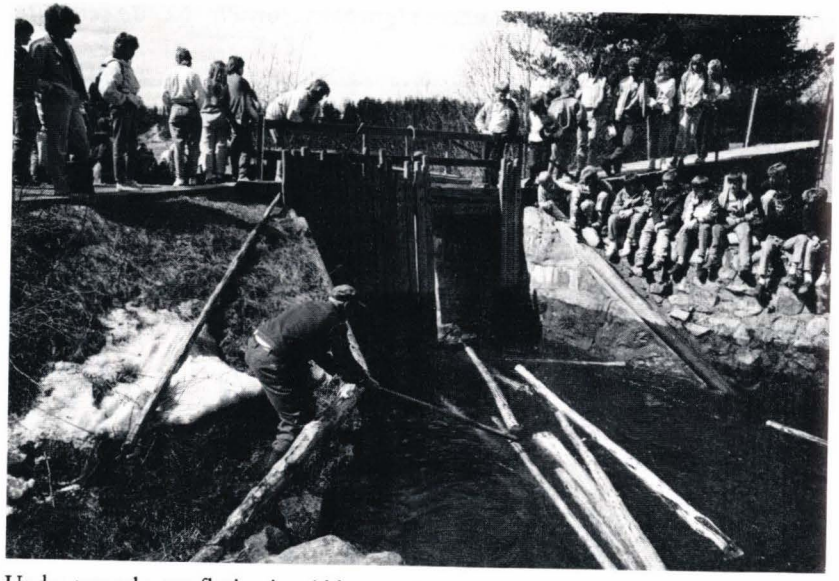

Under temauka om fløting i mai ble museets eget fløtingsanlegg tatt i bruk for første gang. Her fløtes tømmeret gjennom Gammelbudammen før det går ut i Glomma. Ca. 500 elever opplevde fløtingsdemonstrasjonen, og dette er noe de vil huske. Foto: O.T.L.

Oversikt over temaoppleggene:

Tema	Tid	Skoleslag	Elever/barn
Fra stubben til tømmervelta	1.-5.2.	grunnskolen	484
Naturen våkner	19.-26.4.	grunnskolen	566
Midt i blinken	27.-29.4.	førskole	333
Tømmerfløting	9.-13.5.	barneskolen	404
Jernblestring	12.-16.9.	grunnskolen	1011
Dyra om høsten	17.-27.10.	barneskolen	837

Lærerkurs for 27 lærere fra Trasop/Godlia skole i Oslo ble holdt i april.

Et miljøvernseminar med tittelen «Truede og sårbare dyrearter - økologi og forvaltning» ble 3.5. kjørt for studenter på videregående og høyere utdanningsnivå.

FAD-kurs: «Pedagogiske tilbud til 6-åringer». 20 kursdeltagere fra hele landet var samlet til kurs på Olrud v/Hamar. Den 8.6. var avsatt

til Skogbruksmuseet, da vi er kjent som en tilbudsrik og barnevennlig institusjon.

Stipend-/studiereise fra Sogndal lærerhøgskole. Tre lærere hadde valgt Elverum som studiemål 19. og 20.9., og spesielt i fokus sto Norsk Skogbruksmuseum og skoletjenesten her. Sogndalsmiljøet kan sammenlignes med forholdene i Elverum, siden De Heibergske Samlinger ikke ligger langt fra lærerhøgskolen.

Omvisninger

Omvisningene i de forskjellige avdelingene pågår stort sett året rundt, og kommer langt flere til gode enn temaoppleggene.

	Klasser/grupper	Elever
Skogbruk	82	1634
Jakt/fangst	91	2038
Fuglebiotopene	2	50
Fiskeavdelingen	5	135
Akvariet	10	172
Lysbildeorientering	151	3130
Fellesorientering	12	311
Prestøya	26	492
Andre opplegg:		
Film	74	1420
Natursti	131	2572
Eget opplegg	220	3674
Temporære utstillinger	46	906

Vi har dette året hatt en meget solid stab av sivilarbeidere. De har gjennom omvisninger og annen utadrettet virksomhet vært gode talerør for museet og dets skoletjeneste.

5.3 Utadrettet virksomhet

Museet når en god del skolefolk gjennom sin delaktighet i «Forum for natur- og miljøundervisning i Hedmark». Dette er en knoppskyting av Skolenemnda for natur og miljø, og konkret har vi dette året forberedt et treplantingsprosjekt sammen med grunnskolene på Flisa. Dette skal vi sammen presentere på 250-års jubileet for grunnskolen i Bergen i juni 1989.

De pedagogiske sentrene og museene i Mjøsregionen og Elverum har i år hatt to møter for å utveksle erfaringer og idéer. Det siste ble arrangert av oss sammen med Glomdalsmuseet og Pedagogisk senter for Elverum og Åmot den 17.11. Temaet var skolens ønsker, forventninger og behov overfor museene.

Under adopsjonsuka på Elverum lærerhøgskole i månedsskiftet november/desember ble museet presentert for en gruppe lærere som var frigitt for å skoleres på Elverum (studenter fra lærerhøgskolen overtok eller adopterte skoler i Hedmark og Oppland i denne uka). Mange lærere avsatte en ettermiddag for å få nærmere orientering om tjenester og tilbud fra museets side.

Gjennom hele året har skoletjenesten hatt et godt og positivt samarbeid med såvel presse som radio og nær-TV. Positiv omtale og annonsering ses på som svært vesentlig.

Under Østlandske lærerstevne 27. og 28.10. hadde vi en godt plassert stand. Skoletjenesten ble presentert gjennom lysbilder, trykt materiell og muntlig informasjon. Håndverkstradisjonene ble ivaretatt av Konrad Eggen, som viste ulike typer neverarbeid. Dette siste trakk mye folk, og 4-5000 lærere var innom museets stand.

6. ANNEN UTADVENDT VIRKSOMHET

6.1 Kunstutstillinger

Sparebanken Hedmark viste i tiden 26.2.-13.3. en utstilling som presenterte det meste av den kunst banken har gitt som gaver til institusjoner, skoler, grendehus m.fl. i den hensikt å fremme forståelsen for kunst og kultur i det lokalsamfunn banken dekker.

I tiden 24.3.-1.5. ble det vist en retrospektiv utstilling av billedkunstneren Torleiv Moren. Under åpningsarrangementet kåserte Ole Rønning Johannesen om kunstneren. Bente Kvile Buflod sang vårviser med tekst av Trysil-diktere, og kunstnerens søster Halldis Moren Vesaas leste dikt. Moren-utstillingen som i sterk grad er inspirert av skog og skogsarbeid, ble en fin utstilling som mange besøkte.

Årets sommerutstiller var billedkunstneren Per Remfeldt som fylte hallen og det indre galleri med malerier og grafikk i tiden 8.7.-8.8. Remfeldt er en av våre store kunstnere, representert i gallerier i inn- og utland. Stein, berg, sjø og skog er kunstnerens motivvalg. Hans siste malerier er ikke minst inspirert av skogen, hvorav mange var malt nettopp med tanke på denne utstillingen på Norsk Skogbruksmuseum.

Gruppe 34 består av kunstnerne Inger Flood, Henry Bardal og Odd Kr. Steenberg. Deres utstilling ble vist på museet i tiden 18.8.-18.9. Den besto av maleri, pastell, akvarell og grafikk. Under åpningen holdt Steenberg et kåseri om temperamenter i kunsten.

Viggo Rees utstilling «Dyr i naturen» besto av malerier, tegninger og grafikk, og ble vist i tiden 16.-30.10. Det var i alt utstilt ca. 130 arbeider. Ree er utdannet ved Statens håndverks- og kunstindustriskole og er en glimrende dyretegner. Han er videre en kjent ornitolog og feltbiolog og har som sådan et stort naturvernengasjement, noe som også kommer klart frem i hans kunst. Under åpningen leste Harald Sverdrup dikt med sterk naturvernappell, og musikere fra visegruppa Ola Narr fremførte musikk laget for anledningen. Etter åpningen holdt Viggo Ree lysbildekåseri om hvordan en dyretegner arbeider. Ree gjentok sitt kåseri med omvisning i utstillingen for de tre skogskoler i Hedmark på slutten av utstillingstiden. Utstillingen var engasjerende, og hadde stor oppslutning fra publikum og et godt salg.

Viggo Rees gaupebilde på utstillingen. Foto: O.T.L.

I forbindelse med museets juleutstilling viste Ragnhild Arneberg akvareller og Christian B. Castberg tegninger.

Kunst i Skolen og Riksgalleriet

Landslaget Kunst i Skolen kunne i 1988 feire sitt 40-årsjubileum. Som en del av markeringen arrangerte landslaget i samarbeid med Riksgalleriet og Norsk Skogbruksmuseum en kurs- og planleggingsdag 4.11. for lærere i grunnskolen og den videregående skolen. 65 deltagere, hvorav 50 fra grunnskolen, fulgte følgende hovedprogram:

- «Å bruke en utstilling». Høyskolelektor Ella Melbye orienterte om et formingsprosjekt der farge som emne og Kunst i Skolens utstilling «Naturen» sto sentralt.
- «Omkring Riksgalleriets utstilling «Dyr og udyr».» Foredrag ved mag.art. Frithjof Bringager.
- «Et tresnitt blir til». Demonstrasjon av teknikker.
- Intendent Berit Frigland og Trine Bastiansen orienterte om respektive Kunst i Skolen og Riksgalleriet.

Etter innledningsforedragene ble følgende utstillinger introdusert og gjennomgått:

Fra Kunst i Skolen: «Naturen», 8 arbeider (maleri); «Maleri og skulptur», 12 arbeider; «Mennesker og dyr», 8 arbeider (skulptur); «Naturalistisk og abstrakt», 7 arbeider (maleri).

Fra Riksgalleriet: «Dyr og udyr», 42 arbeider (grafikk, tegninger, akvareller og skulpturer).

Valg av utstillinger var foretatt bl.a. ut fra ønsket om at innholdet i størst mulig utstrekning skulle legges opp mot Norsk Skogbruksmuseums arbeidsområde. Man ville søke å vise hvordan kunstnere bruker dyr og natur som inspirasjonskilde, og hvilken form dette får gjennom deres opplevelse.

Knyttet til utstillingen «Naturen» presenterte Ella Melbye et formingsprosjekt, og stilte i denne forbindelse ut en rekke barnetegninger.

I forbindelse med markeringen av 40-års jubileet hadde Kunst i Skolen lagt inn salg av grafikk av kjente norske kunstnere.

Etter kursdagen var det gjennom rundskriv og oppslag sendt til alle skoler i Hedmark gitt tilbud om omvisning for skoleklasser. Fra Kunst i Skolen stilte Berit Frigland og Kari Brye, fra Riksgalleriet Ulla Uberg. I alt deltok ca. 360 skoleelever og 60 voksne på til sammen 20 omvisninger fordelt på 5 dager.

6.2. Andre utstillinger

I forbindelse med Norsk Taxidermist Forbunds årsmøtearrangement på Norsk Skogbruksmuseum 2.-4. mai ble også avviklet konkurransen «Årets preparat». 65 innsendte objekter ble kritisk vurdert av 5 taxidermister fra de nordiske land. Det ble konkurrert i tre grupper. I klasse A (spesialklasse) ble det konkurrert om den beste mår eller hønsefugl. I klassene B og C konkurrerte respektive yrkestaxidermister og hobbypreparanter.

«Årets preparat» ble en mår. Ole Geir Schanke tok en klar seier. Han vant også konkurransen om den beste måren i kl. A, og mottok for denne et stipend på kr. 2.500.- i tillegg til diplom. Jøran Teig ble nr. 2 i «Årets preparat»-konkurransen. Han mottok også diplom og stipend på kr. 2.500.- for sin røy i kl. A - Hønsefugler. Øvrige klasse-

vinnere ble: Pattedyr kl. B: Jøran Teig (rev); pattedyr kl. C: Ole Maurseth (katt i kurv); fugl kl. B: Terje Karlsson (hubro); fugl kl. C: Ole Maurseth (orrhøne), hodemontasje kl. B: Jøran Teig (rådyr), hodemontasje kl. C: Ole Maurseth (hjort), fisk kl. B: Ole Geir Schanke (ørret).

Samtlige preparater sto utstilt i museumshallen fra 4.-31.5.

Knivkunstneren Patrick Huse fra Skåbu holdt knivutstilling i museumshallen i tiden 2.-26.6. Han er egentlig billedkunstner og legger stor vekt på formen i sin design og produksjon. Utstillingen bar navnet «Prydkniv».

Norsk Knivforening arrangerte i år for første gang en medlemskonkurranse. Medlemmene deltok i følgende klasser: «Staskniv med en tradisjon som forbilde», «Staskniv uten tradisjon», «Brukskniv med tradisjon» og «Brukskniv uten tradisjon som forbilde». Konkurransen trakk ca. 100 kniver. De utstilte knivene sto i museet fra ca. 1.7.-15.8.

Årets sommerutstilling av kniver, fra 21.6.-21.8., var viet knivmakeren Ole Jacobsen Vestby fra Nord-Odal i Hedmark. Han levde i tidsrommet 1875-1954. Rugsveen som hadde ansvaret for utstillingen, fikk samlet inn i alt 33 kniver. De fleste kom fra Stange og Odalen, men flere kom også fra andre kanter av landet. Vestby var postmann av yrke, men lagde kniver ved siden av. Det er særlig dragestilen og jugendstilen som er karakteristisk for ham. Knivene som var med på utstillingen, stammer fra hele hans produksjonstid. Denne startet i hvert fall i 1905 og varte til 1953, altså nesten 50 år.

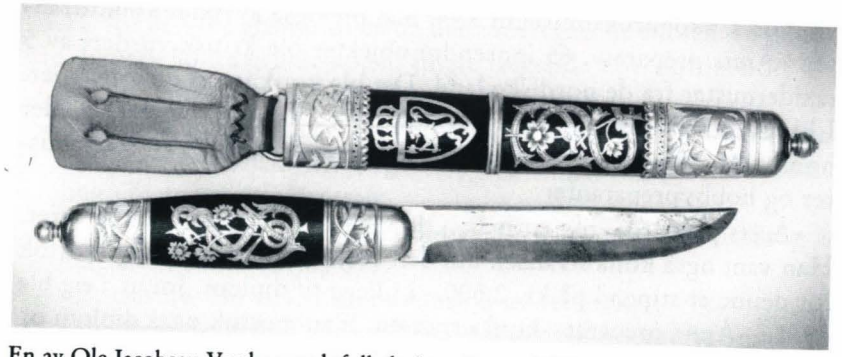

En av Ole Jacobsen Vestbys praktfulle kniver. Foto: O.T.L.

Nyttevekstforeningen hadde i år laget en liten utstilling med fotografier, opplysningsmateriell og litteratur som sto i museumshallen fra tidlig på våren til senhøstes. Under nyttevekstdagene i juni var utstillingen supplert med friske og tørkete nyttevekster, og under soppdagene med bl.a. soppfarget garn og strikkeplagg utlånt fra Husflidslaget strikket av soppfarget garn.

6.3 Vandreutstillinger

«Skogbruk og viltstell»

Norsk Skogbruksmuseums vandreutstilling «Skogbruk og viltstell» har blitt en stor suksess. Etter at den forlot museet i slutten av januar, har den vært vist på følgende steder i nevnte rekkefølge: Trondheim (Direktoratet for naturforvaltning), Støren, Røros, Selbu, Steinkjer, Levanger, Mosjøen, Trofors, Hattfjelldal, Mo i Rana, Bodø, Bardu, Tynset, Røros, Hamar, Trysil, Engerdal, Skien, Kongsvinger, Sør-Odal, Grue, Nord-Odal, Moelv, Lillehammer, Drammen, Hallingdal, Hønefoss og Våler.

Mer enn 130 deltok på en temadag om skogbruk og viltstell på museet 26.1. Foruten en presentasjon av utstillingstilbudet overfor skogbruksetatene og nærliggende institusjoner og organisasjoner i Hedmark, tok man opp tema nært knyttet til utstillingen. Temadagen var dessuten ment å skulle gi nyttige tips til hvordan man best mulig kunne få utnyttet utstillingstilbudet når det senere vandret rundt i distriktet. Foruten en faglig gjennomgang av utstillingen ved cand. real. Odd Reidar Fremming var det innlegg og foredrag av bl.a. Christian Andersen: Skogbruk og viltstell - produksjon, ferdigstillelse og bruk; Gunnar Hårstad (Skogbrukets Kursinstitutt); Odd-Henning Stuen: Vilthensyn i skogbruksplanen - hva skjer, nåtid og fremtid?; Knut Solbraa: En presentasjon av forskningsprosjektet Elg - Skog - Samfunn, vektlegging på resultater fra Hedmark; Arne Gabrielsen: Viltforvaltningen i Hedmark - en oppsummering. Etterfølgende diskusjon ble ledet av Olav Kaveldiget, mens Skaug hadde hatt hovedarbeidet med tilretteleggelse og gjennomføring av den meget vellykkede temadagen.

«Skogbruk og viltstell» sto i 14 dager utstilt i Direktoratet for naturforvaltning i Trondheim. I den forbindelse holdt Andersen den 2.2. en orientering for direktoratets ansatte.

Vandreutstillingen krever en god del oppfølging underveis. Det er viktig at utstilling og medfølgende materiell får et kontinuerlig ettersyn og at transportavstanden mellom utstillingsstedene av tidsmessige og økonomiske årsaker gjøres kortest mulig. Hver utstiller er blitt bedt om å melde tilbake besøkstall og erfaringer. Etterspørselen er fortsatt god, og reiseprogrammet for utstillingen er allerede klart for mer enn halvparten av 1989.

Utstillingsmanual og oppgaver til utstillingen er ajourført og sendes ut på forhånd til mulige utstillingsarrangører sammen med utstillingsplakaten.

«Nordens Grønne Gull»

Den fellesnordiske vandreutstillingen «Nordens Grønne Gull» ble åpnet i Reykjavik 20.2. i Nordens Hus med bl.a. president Vigdis Finbogadottir og de nordiske lands ambassadører som gjester. Vestheim representerte museet ved arrangementet. Utstillingen er senere blitt vist to steder i Danmark og i Mo i Rana før den går videre til Tromsø. Vestheim har som norsk representant i styringsgruppen for utstillingen hatt oppgaven med å organisere visninger i Norge. Det arbeides også med mulighetene for å kunne presentere utstillingen utenfor Norden, bl.a. i USA og Canada.

6.4 Arrangementer

De Nordiske Jakt- og Fiskedager

Forholdene var nær ideelle under avviklingen av de 26. Nordiske Jakt- og Fiskedager 12.-14.8.

For å lette avkjøringen fra hovedvei og å øke kapasiteten på parkeringsarealene ble jordet nord for museumsområdet tatt i bruk som parkeringsplass. I forståelse med veimyndighetene ble bygget en egen avkjøring. Denne ble forsynt med bom.

Knivmakerne, som tidligere har hatt tilhold i magasinhallen, ble i år trukket nærmere museets hovedbygning. De ble der tilbudt egne boder som bidro til et bedre miljø utstillingsmessig sett, samtidig som kontakten med publikum og knivsmiingen ble vesentlig bedret. Noen av de i alt 25 nye bodene ble forøvrig også benyttet ved andre stands. Små utstillinger og demonstrasjoner var knyttet til disse.

De knivinteresserte markerer seg stadig sterkere under jakt- og fiskedagene. Hele 110 deltagere sluttet opp om Norsk Knivforenings årsmøte, foredrag og auksjon den 12.8. Kniver fra egen konkurranse og Ole Jacobsen Vestby-kniver var utstilt i museet. Ute på museumsområdet demonstrerte knivmakere og knivsmeder sitt håndverk for et meget interessert publikum. Under knivseminaret fortalte Nysæther om kullbrenning og jernblestring, og Ulf Lie snakket om knivens form og dekor - mest om staskniven fra Telemark.

Elverum Jaktskytterklubb avviklet over tre dager sitt arrangement med mer enn 700 skyttere fordelt på disiplinene elgskyting, kulesti, jegertrap, «superdue» og lerduepress.

Naturfotografene Rolf Sørensen og Jørn Bøhmer Olsen trakk fredag aften 150 tilhørere til sitt multimediaprogram «Streiftog i norsk natur».

Jakthundutstillingen på lørdag hadde rekorddeltagelse. 650 påmeldte hunder fordelt på 25 raser ble bedømt i nærvær av et sakkyndig og entusiastisk publikum.

Et tyvetalls ideelle organisasjoner og institusjoner, 65 kommersielle utstillere og museets eget mannskap hadde også ved årets arrangement bestrebet seg på å gi størst mulig bredde og kvalitet i opplevelsestilbudet. Tradisjonsbundne aktiviteter går delvis igjen, uten at publikum synes å tape interesse for temaene.

«La fisk fra fjell til fjære bli hjertesak» og «Drift av fiskevann» var nye satsingsområder av året med mange involvert på arrangørsiden. Fiskebutikken til Knutstad og Holen sammen med Opplysningsutvalget for fisk og Markedsrådet for oppdrettsfisk trakk mye publikum. Hele 3500 gratis smaksprøver av laks, regnbueørret og andre fisk og fiskeprodukter ble delt ut under helgens arrangement. En akvaløype ble under programposten «Drift av fiskevann» lagt opp som en tur gjennom 6 poster. Ved å gå denne løypa kunne publikum følge et opplegg fra prøvetaking til ferdig driftsplan. Et feltlaboratorium var opprettet på Glommas bredd. Forskjellige innsamlings- og undersøkelsesmetoder ble demonstrert og analysemetoder vist. Publikum ble kjent med etterarbeid av innsamlet materiale, og fikk forklart hvordan man kom frem til gitte konklusjoner og foreslåtte tiltak. Det ble også orientert om hvorfor sure vann blir stadig surere, og hva vi kan og bør gjøre i en slik situasjon. Postene var bemannet

med personell fra bl.a. Direktoratet for naturforvaltning, Fylkesmannens miljøvernavdeling i Hedmark, Vannlaboratoriet for Hedmark i samarbeid med Kebo-Lab A/S, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges Skogeierforbund - seksjon for utmarksnæring, Utmarkslaget i Hedmark, Statens skogskole Evenstad - utmarksteknikerlinjen, «Glommaprosjektet», Institutt for naturanalyse, A/L Settefisk m.fl. Den helt store publikumsoppslutningen uteble. Trolig kunne markedsføringen vært bedre. Programposten vil imidlertid bli videreutviklet og gjentatt ved en senere anledning.

En annen populær programpost under årets arrangement var gevirutstilling, gevirbehandling, koking, korrekt kapping og montering av gevir. Videre ble vist tannstiger av elg, rådyr, hjort og rein. Norsk Taxidermist Forbund i samarbeid med Raimo Luoma fra Finlands jakt- og viltvårdsmuseum viste også preparering av fisk, fugl og pattedyr. Disse aktiviteter var samlet i museets nye lagerhall. Taxidermistene var også delvis involvert i storviltparteringen der de redegjorde for hvilke hensyn som må tas for best mulig å ta vare på og utnytte nedlagt storvilt. I år klarte man ikke å få tak i elg til denne programposten. Gjennom reindriftsagronomen på Røros fikk vi imidlertid kontakt med Tyin tamreinlag, som ved hjelp av bl.a. Hed-Opp A/S' forbindelsesnett klarte å fremskaffe to reinsdyr. Dyrene ble på lørdag og søndag tatt hånd om av Hed-Opp A/L-ansatte på en profesjonell måte med et stort og lydhørt publikum til stede.

De Nordiske Jakt- og Fiskedager tar sikte på å være en begivenhet for hele familien. Arrangørene tror også at barna finner seg vel til rette. "Skogkanten" lekeområde har stor tiltrekning på de minste, likeså tegneaktivitetene i Skogvokterboligen og hundene på Prestøya. Hvalpeskue og lydighetsdressuren på søndag får stadig større oppslutning, både fra deltagere og publikum.

Demonstrasjon av fluebinding, stangbygging, garnbøting og gamle fangstredskaper har også appell hos publikum, likeså muligheten for å gjøre en god handel hos de mange kommersielle utstillere med et produktspekter tilpasset arrangementets karakter.

I dag er det konkurranse om folks fritid. Det merker ikke minst museene. Med jakt- og fiskedagene ønsker vi å konkurrere på kvalitet og på museets premisser. Denne konkurransen krever stadig fornyelse.

Det var mer enn 2700 biler på eget parkeringsområde på lørdag, ca. 1600 på søndag. Med over 10 000 solgte billetter på to dager, utstillere og funksjonærer i tillegg, har i underkant av 14 000 mennesker sluttet opp om De Nordiske Jakt- og Fiskedager Vi takker alle for tilliten og for et entusiastisk samarbeid. Christian Andersen har hovedansvaret for tilrettelegging og gjennomføring av De Nordiske Jakt- og Fiskedager.

Skogbruksdagene

Skogbruksdagene 17.-19.6. ble ledet av et arbeidsutvalg bestående av Fossum, Vestheim og Skaug. Skogbruksetaten i Hedmark engasjerte seniorkonsulent Aasmund Hagen til å stå for gjennomføringen av skogdag i forbindelse med arrangementet.

Skogbruksdagene ble planlagt som et kulturhistorisk arrangement. En rekke museale demonstrasjoner ble gjennomført. Her kan nevnes kolbrenning, jernblestring, tjærebrenning, drift av lokomobilsagbruk og produksjon av takflis. Gamle håndverkstradisjoner ble vist, det

Fra Skogbruksdagene. Hermann Smith og Bjørn Skaug reiser kolmila. Foto: O.T.L.

Statens Skogfrøverk, Norsk Institutt for Skogforskning og Sønsterud Planteskole hadde felles stand under Skogbruksdagene. Foto: O.T.L.

var arbeid med never, tæger, meisbinding, instrumentmaking og tresløyd.

Skogbruksetaten i Hedmark arrangerte skogdag som en del av Skogbruksdagene. Her ble det demonstrert planting, ungskogpleie, maskinell tynning og vedhåndtering. De fleste faginstitusjoner og fagetater innenfor skogbruket var til stede med informasjonsstands. Videre var det en begrenset maskin- og utstyrsutstilling.

Det ble gjennomført to fagforedrag under arrangementet.

Fylkesskogmester Einar Weiseth, medlem av Barskogutvalget, redegjorde for utvalgets arbeid og konklusjoner. Trond Glesaaen, Forest Development, holdt et foredrag om framtidsvisjoner for skogbrukets driftstekniske utstyr.

Lørdag kveld ble det arrangert kulturkveld på Prestøya med underholdning av Torbjørn Ekern, Anne Marie Ekern og Ørnulf Skaug samt Elverum trekkspillklubb.

Skogbruksdagene ble besøkt av ca. 1700 personer.

Til gjennomføringen av arrangementet har Skogbruksetaten i Hedmark gitt en støtte på kr. 50.000.- og Hedmark fylke kr. 20.000.-.

Arrangementet ble markedsført i flere etapper med egne pressemeldinger, annonser, program i farger og plakater. Markedsføringen ble støttet økonomisk av Eik Skog a/s, Skogbruksetaten i Hedmark, Hedmark skogselskap, Sør-Østerdal skogforvaltning, Glommen skogeierforening, Prosjekt ungskogpleie og Prosjekt skogsarbeid 2000 i Hedmark, Felleskjøpet avd. skog, Jo-bu avd. Elverum og Skogbrand.

Det ble holdt et oppsummeringsmøte av Skogbruksdagene 20.9. hvor alle interesserte parter deltok. Møtets mandat var en gjennomdiskusjon av Skogbruksdagene og en idédugnad for framtidige skogbruksdager.

Skaug har vært koordinator og hatt hovedansvaret for Skogbruksdagene.

Norges Skogeierforbund 75 år

Som et ledd i Norges Skogeierforbunds feiring av sitt 75-års jubileum ble et av arrangementene avviklet på Norsk Skogbruksmuseum torsdag 30.6. med mottagelse i museumshallen kl. 18.30. Trompeteren, professor Harry Kvebæk åpnet med en jaktfantasi arrangert av Richard Stegmann. Museumsdirektør Fossum hilste gjestene velkommen, orienterte om museet og overrakte en gave, en montasje av en skive jern brent av myrmalm i museets jernblesterovn som symbol på tidlig aktivitet i skogen. Styreformann Lars T. Bjella fremførte Skogeierforbundets hilsen og takk.

Etter kort rundvandring i museet og arboretet fikk de noe over 300 gjestene oppleve jernbrenning i Ole Olsen Evenstads blesterovn. Orientering og demonstrasjon ble gitt av Ivar Berre fra Skogn som er spesialist på brenning av jern av myrmalm. Det var en vellykket brenning som ga ca. 11 kg jern.

På Prestøya var det bespisning. Frifantene Helge Hagen og Rolf Lie Holter sto for et festlig underholdningsprogram fra friluftscenen, og deretter var det friluftsdans.

Det var en glede for museet å være et av vertsstedene for Norges Skogeierforbunds jubileumsfeiring.

Barnas Dag
Fjorårets suksess med å trekke inn samarbeidspartnere fra lag, institusjoner og etater ble fulgt opp med nye kontakter ved årets arrangement den 12.11. Trygg Trafikk hadde egen info-stand i auditoriet. Politiet møtte fram med sin svartemarja. Det trakk mange barn ut fra et tett besatt inneareal, samtidig som en biltur med onkel Politi var uhyre populært. Populære var også rideturene, ettersom Elverum rideklubb var en av de nye kontaktene. Mannskap og fire hester ble stilt til vår disposisjon.

I alt hadde barna 12-15 ulike tilbud å velge mellom, og at dette er en stor dag er ikke vanskelig å forstå. For gaver, premier og assistanse takkes våre sponsorer.

Etter den rekordstore oppslutningen i fjor, måtte vi denne gangen tåle en nedgang i besøkstallet. Den tar vi som en utfordring, og satser med optimisme på neste års arrangement.

Nyttevekstdager og soppdager
Elverum lokallag av Nyttevekstforeningen står i samarbeid med museet for to arrangementer, nyttevekstdager i juni og soppdager i august/september. På grunn av foreningens forholdsvis lave antall aktive medlemmer, har man de siste årene ikke hatt noen demonstrasjon av grønne matretter på nyttevekstdagene, men nøyd seg med utstilling av friske og tørkete nyttevekster, oppskrifter, akvareller og litteratur.

Søndag 28.8. var det derimot soppdemonstrasjon, med utstilling av et stort antall friske sopper og smaksprøver på kremlesuppe, soppgulasj og steinsoppstuing. Tordis Stafne Western, Lillemor Nordås og Gry H. Rørhus sto for innplukking av sopp til utstilling og soppretter, samt for utlevering av smaksprøver og nyttig informasjon til soppinteresserte. Og dem var det mange av. Kari Andersen hadde laget sopprettene.

I samarbeid med Østlendingen ble det også arrangert soppkontroller i museumshallen fem søndager i august og september, med Nyttevekstforeningens soppsakkyndige som kontrollører.

Geologidager
For fjerde år på rad ble det arrangert geologidager på museet. Den 8. og 9.10. ble arrangementet avviklet med Hedmark Geologiforening som hovedansvarlig. På programmet var mineralutstilling, smykkestensliping, filmfremvisning og en utstilling om Elverumdistriktets geologiske historie. Nytt av året var geologiekskursjoner i distriktet både lørdag og søndag under ledelse av Ole Nashoug. Geologien er en nyttig innfallsport til naturen rundt oss, og interessen for faget er stadig stigende. Museet vil prøve å utvikle dette arrangementet ytterligere.

Utstillingen av smykkestener ble stående på museet en ukes tid etter geologidagene.

Søndagsfilm
Museets ønske om å skape et levende museum i vinterhalvåret er også i år blitt fulgt opp med visning av søndagsfilm. Dette er forøvrig det 9. året museet har søndagsfilm på programmet, og til glede for museet viser seer-tallet en økning på ca. 25% fra året før.

I løpet av året ble det vist film hver søndag i to perioder, den første perioden fra 10.1.-28.2. og den siste fra 6.11.-11.12. Hovedsakelig har det vært tre forestillinger hver søndag; en barnefilm og to temafilmer, fortrinnsvis hentet fra museets fagområder. Nytt av året er forsøket på å ta opp ett tema for hver søndag, f.eks. en søndag med «storvilt og storviltjakt», den neste med «istid og breer», osv. Dette synes å ha vært et vellykket opplegg, til tross for at utvalget av filmer som kan skaffes var svært begrenset på enkelte områder.

Filmtilbudet ble også supplert med våre egne videofilmer. Disse videofilmene varierer noe i teknisk kvalitet, og ble vist på museets 37" videoskjerm. Med det utstyr og de videofilmer som vi i dag har bør det nok stilles et kritisk spørsmål om hvorvidt bruken av video i sin nåværende form er tilfredsstillende. Rent teknisk er film langt bedre enn video med det utstyr vi har i dag, og anskaffelse av nyere og mer moderne videoutstyr er derfor ønskelig.

Til hver filmsøndag er det blitt skrevet pressemeldinger og annonsert i distriktets tre lokalaviser, samt NRK-Hedmark. Dette har fungert bra, til tross for at pressemeldingene også i år enkelte ganger

ikke er blitt tatt inn. Det er museets sivilarbeidere som har hatt ansvaret for både filmbestilling og pressemeldinger.

Museet har i alt hatt 14 filmsøndager med et totalt besøkstall på 1426 personer. Dette blir i gjennomsnitt ca. 100 pr. søndag, eller ca. 34 pr. film.

Søndagsfilmen er først og fremst et tilbud til lokalbefolkningen, og kombinert med museets øvrige tilbud imøtekommer den klart publikums behov for et engasjement og beskjeftigelse. Publikumsbesøket representerer alt fra barn og ungdom til voksne og pensjonister. Det er tydelig at særlig barnefamilier har satt pris på dette tilbudet, og gjort museumsbesøket til en heldagsbeskjeftigelse.

Konserter

Museumshallen er et ettertraktet konsertlokale med god akustikk, og det er holdt løpende konserter gjennom hele året av Musikkens Venner, Festspillene i Elverum og mange kor og korps.

Juletilstelning

Den 20.12. var museet vertskap for et førjulsarrangement for museene i Hamar-Elverum regionen. Dette er et innarbeidet årlig arrangement av faglig og sosial karakter som går på omgang mellom museene. Det deltok ca. 75 museumsansatte.

7. PUBLIKUMSBESØK OG MARKEDSFØRING

7.1 Publikumsbesøket

Besøket sank fra 100 422 i 1987 til 95 169 siste år. Nedgangen i besøket har vesentlig skjedd i familiegruppene (voksne/barn familiebillett). Skolebesøket økte med 3141 til 19350 i løpet av året.

I tillegg til de registrerte besøkstallene har det vært 5375 deltakere ved 72 arrangementer i museet. Dette er en nedgang på 1188 fra 1987.

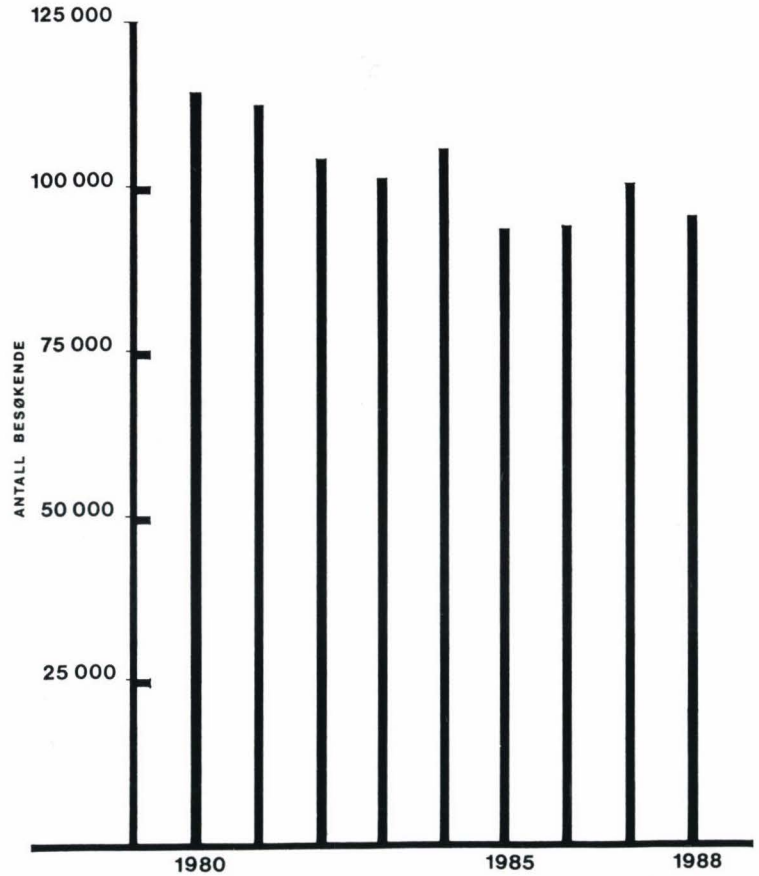

Statistikk over totalt publikumsbesøk 1980-1988.

Besøksstatistikk Norsk Skogbruksmuseum 1980-1988.

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	Endr. i %
Voksne	68217	66716	58681	59222	60531	53640	55155	55863	52648	÷ 5,7
Barn inkl. klasser	30142	30602	31111	28171	31241	27351	25738	31683	32358	+ 2,1
Barn fam.-billett	13333	12552	12220	11610	11474	10896	11571	11762	8922	÷ 24,1
Bill. fra Glomd.m.	2409	2243	2180	2093	2491	1557	1255	1114	1241	+ 11,4
	114101	112113	104192	101096	105557	93444	93716	100422	95169	÷ 5,2

Besøket de første fem månedene av 1988 økte med 15% i forhold til tilsvarende periode året før. Økingen kom i det alt vesentlige av høyere skolebesøk. De siste 5 månedene av fjoråret sank besøket med 3286 (7,5%) fra 1987. Nedgangen var sammenfallende med en generell besøkssvikt for norske reiselivsbedrifter.

Voksne enkeltpersoner og familier utgjør 55% av totalbesøket siste år. Det var disse gruppene som sto for besøkssvikten.

Grupper fra bedrifter, foreninger og institusjoner m.v. utgjorde 10% av siste års besøk. Det var vel 9500 deltakere i disse gruppene, og dette var en nedgang på 500 fra 1987.

Dronningbesøk

I forbindelse med sitt årlige vinteropphold i Norge gikk dronning Margrethe av Danmark på ski gjennom Rondane. På tur tilbake fra fjellet lørdag 12. mars besøkte hun Norsk Skogbruksmuseum og oppholdt seg på museet i ca. 3 timer. Hun ble vist rundt i utstillingene av Fossum og viste stor interesse for det museet formidler. Det ble deretter servert lunsj i peisestua for dronningen og hennes følge.

Spesielle grupper:
- styret i Norges Skogeierforbund
- Borregaard og Kiær Skogers 25-års jubileum
- Forsvarets høyskole
- Det Norske Videnskaps-Akademi
- svenske skogbruksstudenter under ledelse av prof. Lars Kardell
- Rådet for sentralt inntrukne rentemidler
- internasjonal gruppe skogforskere v/Olav Gislerud
- Martin M. Bakkens 60-års jubileum

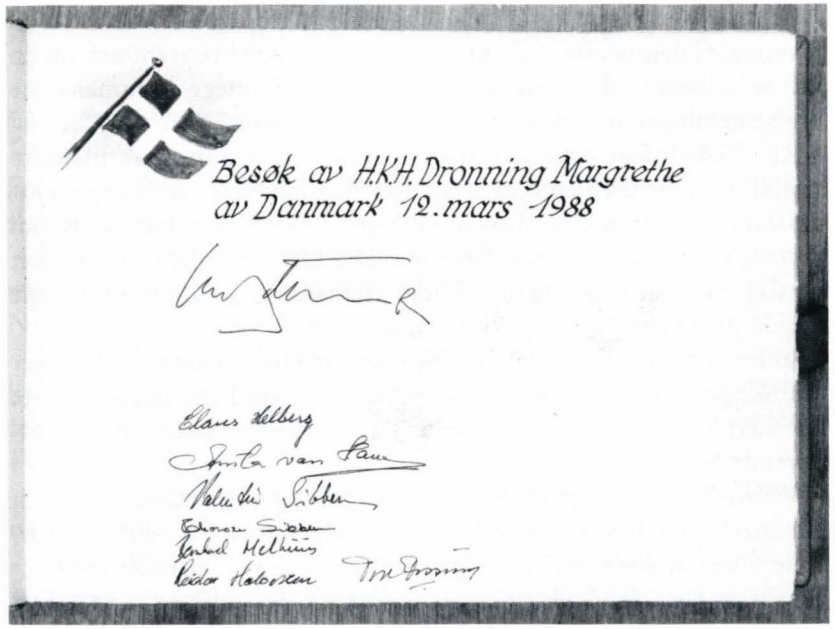

Fra museets gjestebok hvor dronning Margrethe med følge skrev sine navn. Foto: O.T.L.

- Vassåvassdragets skogeierlag. Besøk med vekt på flerbrukshensyn i skogbruket
- Rådet for lokalforvaltning
- ansatte ved Hydro Pharma Production A/S, Elverum

7.2 Salgsvirksomheten

Salget av souvenirer og kioskvarer var kr. 1.403.407.- i 1988 mot kr. 1.142.724.- året før. Omsetningen av souvenirer i sommerbutikken økte med 22%. Året før var det en salgssvikt på 15%. Salgsøkingen for sommerserveringsstedet Fossekallen på 48% kom etter en mindre nedgang i 1987. Meromsetningen må ses i sammenheng med bedre sommervær og at tilbudet ble bedre bekjentgjort overfor de besøkende.

Salget av egne publikasjoner viste en nedgang på 25%. Tilbudet om bøker til redusert pris ser ut til å ha hatt liten innvirkning på totalsalget i 1988.

7.3 Markedsføring

Annonser i dagspresse, tidsskrifter og forskjellige programmer var en del av museets lokale markedsføringstiltak. I tillegg kommer egne pressemeldinger og informasjonsmateriell som er sendt til aviser og NRK. Både lokale og riksdekkende aviser har benyttet det tilsendte stoffet. Enkelte utenlandske aviser har også hatt stoff om Skogbruksmuseets arrangementer. Lokalsendinger i NRK har hatt stoff om museet og intervjuer med flere ansatte. Det har blant annet vært innslag om Sørlistøa, skoletilbudet (temadager), Skogbruksdagene og De Nordiske Jakt- og Fiskedager.

Journalist Helge Hagen har skrevet artikler og pressemeldinger om Skogbruksdagene og De Nordiske Jakt- og Fiskedager. Stoffet har vært tatt inn i mange aviser og fagtidsskrifter sammen med tilhørende bilder.

Videre har museet deltatt i annonseopplegg m.m. gjennom Hedmark Reiselivsråd. Disse prosjektene har stort sett vært tradisjonelle. Det har også vært kontakter om nye salgskanaler for 1989.

Museet har kjøpt reklameplass av et tysk TV-selskap i 1988. Det er første gang dette er prøvd, men effekten av markedsføringsframstøtet har vært vanskelig å måle direkte.

Museets brosjyrer og annet opplysningsmateriell er i tillegg sendt ut til turoperatører, turistinformasjoner og reiselivsbedrifter.

Lillehammer ble 15.9. tildelt De olympiske vinterleker i 1994. Arrangementet vil føre til økt oppmerksomhet om Østlandet og Norge i tiden før, under og etter arrangementet. Museet tror at riktig markedsføring i forhold til OL-94 vil øke publikumsbesøket utover i 1990-årene, og har tatt initiativet til et felles markedsføringsopplegg sammen med De Sandvigske Samlinger og de andre museene rundt Mjøsa. Det er nedsatt et utvalg bestående av museumsdirektør Anne Sofie Gundersen, Hedmarksmuseet, kontorsjef Knut Fineid, Maihaugen og Rugsveen fra Skogbruksmuseet, som skal arbeide videre med opplegget.

Museets transportable informasjonsskap har i siste halvår vært plassert på Info-senteret på Rudshøgda i Ringsaker. Senteret har til hensikt å informere veifarende og lokalbefolkningen om de tilbud som finnes i distriktet.

8. REPRESENTASJON

8.1 Museumsorganisasjoner

Nasjonalt

Fossum deltok i NKKMs årsmøte med ekskursjoner i Finnmark 1.-5.9.

Andersen deltok (i egenskap av leder i NNML) på fellesmøte mellom museumsorganisasjonene SMR, NKKM, NNML, NMF og Norsk ICOM i Oslo 29.4.

I forbindelse med at Røros Museums- og historielag åpnet Smeltehytta med det nye museumssenteret på Malmplassen, deltok Andersen i denne åpningshøytideligheten og etterfølgende Christian IV-jubileum.

Andersen deltok (også som NNMLs leder) på NKKMs årsmøte og fagseminar i Finnmark 1.-4.9.

På NNMLs årsmøte (50-års jubileum) i Tromsø 28.9. ble Andersen gjenvalgt som leder i Norske Naturhistoriske Museers Landsforbund. Han deltok ved samme anledning i årsmøtet til Norsk ICOM den 29.9. som dette år var lagt i tilknytning til NNML-årsmøtet.

Vestheim er valgt revisor i Landslaget for lokal- og privatarkiv.

Haugen deltok på Norsk Museumspedagogisk Forenings årsmøte og seminar i Mosjøen/Mo i Rana 14.-17.3. Tema på seminaret: M-87 og museene.

Internasjonalt

I tiden 22.-27.2. deltok Andersen på «The 2nd International Congress of Aquariology» i Monaco, arrangert av Oceanographic Institute and Oceanographic Museum of Monaco. Kongressen var kombinert med møte i EUAC (European Union of Aquarium Curators) samme sted.

Med et reisestipend på kr. 6.000.- fra KVD deltok Andersen i Skandinavisk Museumsforbunds årsmøte i Helsingfors 13.-16.6. Denne deltagelse ga også anledning til å utveksle idéer og erfaringer med representanter fra andre nordiske museumsorganisasjoner. I besøket var innlagt besøk til den finske museumsforenings sekretariat, Zoologiska institutionen, Helsingfors Universitet og Finlands

Jakt- og viltvårdsmuseum i Borgå. Finlandsbesøket ble på tilbaketuren (17.6.) kombinert med møter i Stockholm med representanter fra Statens Kulturråd, Stiftelsen Skansen og Naturhistoriska Riksmuseet. På dagsorden sto svenskenes tverrfaglige prosjekt «Ekologisk kunskapsspridning» som har klare interessefellesskap i de øvrige nordiske land. Nordisk såvel som annet internasjonalt seminaropplegg er under planlegging, respektive i Stockholm og Haag. Sistnevnte i forbindelse med ICOMs generalkonferanse i 1989.

Andersen var av Akvariet i Berlin invitert til å delta i markeringen av dets 75-års jubileum 19.-22.8. Jubileumsgave med hilsen ble overrakt akvarieleder Dr. Jürgen Lange med takk for mange års verdifullt samarbeid.

Andersen deltok 9.-16.9. på ICOM-CECAs (International Council of Museums - Education and Cultural Action) årlige møte og fagseminar i Nafplion og Aten i Hellas. Fagseminartema var «Establishing, developing and maintaining Educational Departments in Museums». I bygningen National Research Foundation monterte Andersen den egenproduserte utstillingen «Education Service at the Norwegian Forestry Museum». Med denne som utgangspunkt ble ført interessante samtaler og meningsutvekslinger med kolleger fra mange land. Utstillingen, som besto av 37 bilder i fire farger kopiert på Canons nye laserkoperingsteknikk direkte fra dias og annet kopieringsunderlag, dekket en veggflate på 2 skjermer à 1,60 x 2,40 m og veide ferdigmontert på plate ikke mer enn 1,5 kg. Utstillingen var ledsaget av brosjyre- og undervisningsmateriell på engelsk. På konferansen deltok 160 representanter fra 28 nasjoner.

I tilknytning til seminaret tok Andersen initiativet til å etablere en ny arbeidsgruppe innenfor naturhistorie. Denne ønsker å konsentrere oppmerksomheten mot «Spreading of ecological knowledge - and environmental awareness». Gruppen vil etter planen etablere seg under ICOMs generalkonferanse i Haag 1989.

Flere ekskursjoner og museumsbesøk inngikk i programmet. Av spesiell naturhistorisk interesse var besøkende til The Goulandris Museum of Natural History og Botanic Museum of National Garden.

Med tanke på bl.a. å arrangere et nordisk seminar i 1989 med svenskene som verter omkring deres prosjekt «Ekologisk kunskapsspridning» hadde Andersen møter med Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm 17. og 19.12. Nordisk Kulturfond vil bli søkt om midler til et slikt opplegg, som er tenkt avviklet som en del av Naturhistoriska Riksmuseets 250-års jubileum i 1989.

Vestheim representerte museet på det årlige møtet av nordiske skogsmuseer i Reykjavik 22.2. Det nordiske samarbeidet har vært sterkt preget av arbeidet med den fellesnordiske vandreutstillingen «Nordens Grønne Gull» (se under vandreutstillinger). På møtet ble det understreket hvor viktig det er å fortsette det nære samarbeidet som er vokst fram som et resultat av utstillingsprosjektet, men at dette samarbeidet i en periode bør anta mindre ressurskrevende former enn en stor vandreutstilling.

Det arbeides f.eks. med en registrering av museer og organisasjoner i alle de nordiske land som arbeider med kulturhistoriske spørsmål med tilknytning til skogbruk, jakt, fangst, innlandsfiske og utmarksbruk. På Reykjavik-møtet var det også en interessant diskusjon om mulighetene for å bygge ut et senter for skog- og skogbrukshistorie på Island.

8.2 Seminarer, konferanser

Fossum og Vestheim deltok på det nordiske seminaret 3. og 4.5. om undervisning i skogbrukshistorie som ble holdt på Norsk Skogbruksmuseum. Arrangør var Institutt for skogøkonomi ved NLH.

Andersen og Fossum representerte museet under Hedmark Jeger- og Fiskerforbunds 50-års jubileum 19.3.

Fossum deltok ved Det norske Skogselskaps 90-års jubileum 22.-24.8. hvori var innlagt møter, arrangementer og befaringer.

Andersen har i løpet av året deltatt i følgende arrangementer:
- 29.-30.1. Seminaret «Helsestell i fiskeoppdrett» og årsmøte i Settefiskprodusentenes Landsforbund, Trondheim.
- 17.2. Istidsmuseum/informasjonssenter i forbindelse med Jutulhogget. Interkommunalt møte i Hedmark Fylkeskommune, Hamar.
- 20.4. Årsmøte i Elverum lokallag av Nyttevekstforeningen.
- 28.4. Årsmøte for Landslaget Kunst i Skolen. 40-års jubileumsmarkering i Drøbak.

- 2.-4.5. Norsk Taxidermist Forbunds årsmøte og konkurransen «Årets preparat» på Norsk Skogbruksmuseum.
- 30.5. Møte med ordfører og kultursjef i Rana kommune, Mo. Sak: Forestående planlegging og videreutbygging av Rana Museum, nat. hist. avd.
- 4.11. Kunst i Skolen og Riksgalleriet. Kurs- og planleggingsdag for lærere i forbindelse med Kunst i Skolens markering av sitt 40-års jubileum.
- 17.11. Fellesmøte for de pedagogiske sentrene i regionene Gjøvik, Lillehammer, Hamar, Elverum, Glåmdalen m.fl., samt Glomdalsmuseet og Norsk Skogbruksmuseum.

Vestheim har deltatt i to seminarer om privatarkiver. Det ene fant sted på Statsarkivet i Hamar 10.-11.5. og det andre ble arrangert av Musea i Hedmark på Glomdalsmuseet 5.11.

Skaug har deltatt på to seminarer arrangert av Skogbrukets kursinstitutt, Biri:

18.2.: «Flerbrukshensyn i skogbruksplanen»
3.-4.11.: «Landsplan for vern av barskog».

8.3 Studiebesøk

Fossum har under sine reiser besøkt bygdetunet i Aurland på Otranes, Hallingdal Folkemuseum, Villa Fridheim, Blaafargeverket, Bergverksmuseet på Kongsberg, Skimuseet og Oslo Bymuseum.

I forbindelse med det nordiske museumsmøtet på Island i februar, besøkte Vestheim museer, samlinger og skogfaglige organisasjoner.

9. GAVER

9.1 Spesielle gaver

Innsamlingen av sportsfiskeutstyr har også i år tilført museet mange interessante gjenstander og nyttig litteratur. Tore Linderud, Oslo har gitt en betydelig samling av produktkataloger, brosjyrer og bøker med temaer fra sportsfisket.

Jobu A/S har gitt museet en Timberjack. Maskinen ble innført som den første rammestyrte skogstraktor i Norge i 1962. Denne gaven representerer et viktig ledd i museets arbeid med å bevare vår nære driftstekniske historie i skogbruket.

I forbindelse med kunstutstillinger har Viggo Ree, Oslo forært museet en streketsning/akvatint og Per Remfeldt, Oslo et grafisk blad.

Det har kommet inn et betydelig materiale både av gjenstander og litteratur fra sportsfisket. Foto: O.T.L.

Under Skogbruksdagene overleverte direktør Per Mordt ved Jobu A/S den første rammestyrte skogstraktoren som ble tatt i bruk i Norge, en Timberjack 1962, som gave til Norsk Skogbruksmuseum. Fra venstre Mordt og Fossum. Foto: O.T.L.

9.2 Givere av gjenstander i 1988

Aalborg, Ole, Hamar: Krutthorn, motorsag
Andresen, Johan H., Oslo: Eske med sluker/fiskekroker
Berget, Ola, Vinstra: 2 knivblad
Bredalen, Ola, Gjesåsen: Flishøvel, kanthøvel, 2 trillebårer
Eggen, Konrad, Elverum: Karbidlykt, bergkrystall, medrag, alenmål, hullmarkør
Gjestvang, Lars, Ottestad: Fiskeskrukke, kniv, snørevinne
Holum, Morten, Oslo: Knivblad
Innleggen, Olav, Skien: 3 knivblad
Jacobsen, Birger, Bruvoll: Div. knivmakerverktøy, kniv, skap, 2 medaljer
Jobu A/S avd. Elverum: Timberjack
Lie, Ola, Vallset: Merkeøks
Linderud, Tore, Oslo: Glassfiber slukstang
Ljøstad, Ole-Thorstein, Elverum: Pyrittkrystaller
Mobekk, Finn, Heradsbygd: 4 fiskestenger
Neset, Jan, Sogndal: Splitcanestang
Nordli, Kåre, Notodden: 2 knivblad
Pahle, Hans, Danmark: Hardy fiskesnelle

Piltingsrud, Elsa, Hønefoss: Fluebok, 3 sneller, fortommer, flueesker, sluker, lokkeinnretning for fiske, fluer og kroker, hestetaggelsnøre
Sibbern, Valentin, Elverum: Hestetruger
Skard, Åsmund, Gjettum: Kniv
Sperre, Einar, Notodden: 2 knivblad
Sørensen, Knut, Oslo: 4 fiskesneller, håndtak, fluer
von Ubisch, Jørgen, Elverum: Hummerteine, 3 flottører, steinsøkke
Øien, Kristine, Oslo: Lommeur

9.3 Givere av litteratur og arkivalia i 1988

Agder Skogeigarlag
Ahvenainen, Jorma, Universitetet i Jyväskylä, Finland
Andersen, Christian
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, Oslo
Aurskog-Høland kommune
Bekledningsarbeiderforbundet
Borg, Knut
Bryggens Museum
Den norske nasjonalkommisjon for Unesco
Det norske Skogselskap
Direktoratet for naturforvaltning
Direktoratet for statens skoger
Domänverket
Eikmaskin A/S
Erdészeti és faipari egyetem kiadvànyai, Ungarn
Etnografisk museum i Torun, Polen
Finlands Viltvårdstiftelse
Fiskeristyrelsens Sötvattenslaboratorium
Forbundsmuseet i Akershus
Fossum, Tore
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Hedmark og Hedmark Skogselskap
Grong Historielag
Hansen, L.P.
Hedmark Jeger og Fiskerforbund
Holen jr., Olav G.
Holm, Astri
Høeg, Ove Arbo
Håland, Bjørn
Institutt for skogøkonomi, NLH
Isachsen, Aase Kopland
Iversen, Burny
Jagt- og Skovbrugsmuseet, Hørsholm
Jägarnas Centralorganisasjon
Kardell, Lars
Kongsvinger Jeger- og Fiskerforening
Kulturutvalgene i Trysil og Engerdal
Laboratoriet for Radiologisk Datering

Landsjagtforeningen af 1923
Lerfaldet, Gunnar
Lindner, Kurt
Mathiesen-Eidsvold Værk
Miljøverndep.
Norges allmennvitenskapelige forskningsråd
Norsk institutt for skogforskning
Nidarå Tømmersalslag
Norske Kunst- og Kulturhistoriske Museer
Norske Naturhistoriske Museers Landsforbund
Nordisk Safariklubb
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Skogeierforbund
Norsk Folkemuseum
Norsk Knivforening
Norsk kulturråd
Norsk Landbruksmuseum
Norsk Målførearkiv
Norsk Språkråd
Norsk treteknisk institutt
Norsk Undervisningsforbund
Norske 4H
Opplandsarkivet
Orkla-Borregaard
P.F. Steensballes Forlag
Riksarkivet
Riksutställningar
Samdok-sekretariatet
Selmer, Nils A.
Skaug, Bjørn
Skogbruksetaten i Kongsvinger
Skogbruksetaten i Oppland
Skovhistorisk Selskab
Statens vegvesen Nord-Trøndelag
Statistisk Sentralbyrå
Statskraftverkene og Norges vassdrags- og energiverk
Svenska turistföreningen
Televerket
The Swedish and Norwegian NGO secretariat on acid rain
University of forestry and wood sciences
Valle landbruksskole
Vassdragsforsk, NAVF
Verdal Jeger og Fiskerforening
Vormedal, Steinar
Østlandske tømmermåling
Øvrebø, Ludvig
Åbo Akademi v/John Hackman

10. MEDLEMMER

Årlig betalende, personer	306 (327)
Livsvarige, personer	269 (278)
Årlig betalende, bedrifter/institusj.	62 (64)
Livsvarige, bedrifter/institusjoner	261 (271)

Tallene i parantes er pr. 31.12.87.

11. ØKONOMI

Regnskapet for 1988 viser et driftsoverskudd på kr. 77.275.- som er overført kapitalkontoen.

De samlede inntektene økte med 5% fra 1987 og driftskostnadene med 0,5%. Kostnadene er fortsatt høye i forhold til inntektssiden, da det er ekstraordinære renteinntekter på 200.000 kroner som bidrar til det positive driftsresultatet siste år. De høye renteinntektene kan ikke opprettholdes i framtiden.

Ekstraordinære lønnsutgifter på 80.000 kroner til oppbyggingen av fløtermuseet på Sørlistøa ved Osensjøen er belastet driften i 1988. Videre er det utgiftsført kabler m.v. for 70.000 kroner til brannsikring av bygninger på utearealet. Egne ansatte er benyttet til andre investeringsoppgaver hvor lønnsutgiftene beløper seg til 30.000 kroner.

Egeninntektene utgjør 55% av driftsinntektene. Den forretningsmessige delen av virksomheten er ressurskrevende, og går fra tid til annen på bekostning av andre museale oppgaver. Dette er imidlertid nødvendig så lenge tilskudd fra stat, fylkeskommune, kommuner og refusjoner utgjør bare 45% av inntektene.

Egeninntektenes andel av totalinntektene kan neppe øke vesentlig i nærmeste framtid. Norsk Skogbruksmuseum står foran betydelige oppgaver som krever store driftsmessige uttellinger. Dersom de offentlige tilskuddene ikke økes vesentlig framover, vil museets økonomiske utvikling være bekymringsfull.

REGNSKAP

Resultatregnskapet 1988

	Noter	1988	1987
INNTEKTER			
Billettinntekter			
Billetter		1.341.135	1.382.609
Salgsinntekter			
Salg resepsjon		1.151.894	973.510
Salg Fossekallen		251.513	169.214
Arrangementer		541.334	382.532
Publikasjoner m.v.		83.546	83.159
Leieinntekter		124.607	67.850
		2.152.894	1.676.265
Tilskudd m.v.			
Kapitalinntekter		411.615	198.849
Off. tilskudd/ref.	1	3.819.842	3.838.370
Andre tilskudd/med.kont. m.v.	2	669.683	880.540
		4.901.140	4.917.759
Driftsinntekter		8.395.169	7.976.633
UTGIFTER			
Varekostnader			
Varekostnader		992.420	709.310
Personalkostnader			
Lønn faste stillinger		3.238.521	3.052.151
Lønn midl. stillinger		670.224	600.495
Honorar m.v.		31.844	64.982
Sosiale utgifter		812.878	853.729
Reise og diett		187.321	192.235
Sivile tjenestepliktige		58.600	37.850
		4.999.388	4.801.442

	Noter	1988	1987
Museale utgifter			
Gjenst./konservering		35.063	15.793
Bibliotek/arkiv		41.075	57.881
Forskning		86.896	43.906
Akvariet		51.052	66.069
Formidling		26.209	17.094
Arrangement		480.482	573.981
Fotoutgifter		40.473	61.110
		761.250	835.834
Administrasjonsutgifter			
Inventar/utstyr		126.301	126.324
Vedlikehold		187.586	196.390
Drift av anlegg		561.542	540.343
Administrasjon		547.518	539.806
Verkstedkostnader		35.303	45.866
Markedsføring		74.084	133.449
Uforutsatte utgifter		16.000	0
		1.548.334	1.582.178
Låneutgifter/overføringer			
Avdrag/renter/overføringer		16.502	336.494
Driftsutgifter		8.317.894	8.265.258
Driftsoverskudd overført kapitalkonto (underskudd 1987)		77.275	(288.625)

Balanse pr. 31.12.88

Eiendeler	Noter		1988	1987
Håndkasse			12.000	12.000
Kassekreditt 05.01205			0	138.614
Bankinnskudd 09.30351			401.521	352.058
Bankinnskudd 09.30378			1.379.387	660.522
Bankinnskudd 07.15310			0	13.196
Bankinnskudd 09.34454			784.019	0
Postgiro 5426325			14.847	7.295
Varelager			52.000	48.000
Aksjer			1.000	1.000
Debitorer, kunder			12.140	24.223
Debitorer, andre			1.589	0
Lønn/reiseforskudd			30.304	3.095
Premiefond NKP			345.698	222.627
Omløpsmidler			3.034.505	1.482.630
Museumsbygningen			10.807.000	10.807.000
Nybygg - 3. byggetrinn		24.972		
Tilkommet siste år		155.374	180.346	24.972
Klokkergården			31.000	31.000
Magasinhallen			871.000	871.000
Bru over Klokkerfossen			112.000	112.000
Bru over Prestfossen			111.000	111.000
Prestøya			50.000	50.000
Fossekallen			959.000	959.000
Utendørsanlegget:				
Bokført pr. 1.1.88		573.728		
Tilkommet siste år		98.272	672.000	573.728
Sørlistøa:				
Bokført pr. 1.1.88		283.112		
Tilkommet siste år		313.888	597.000	283.112
Inventar			1	1
Maskiner			1	1
Museumsgjenstander			1	1
Skogbruk og viltstell			0	80.000
Anleggsmidler			14.390.349	13.902.815
Sum			17.424.854	15.385.445

Gjeld og egenkapital	Noter		1988	1987
Kassekreditt			50.560	0
Kreditorer (tilgode)			222.863	(6.516)
Forskuddstrekk			152.890	148.435
Pensjonstrekk			92.676	43.100
Arbeidsgiveravgift			63.155	100.620
Fylkesskattesj. (tilg.)			(843)	(12.861)
Lønnsavregning			0	500
Kortsiktig gjeld			581.301	273.278
Pantegjeld			0	13.041
Livsv.medl.fond			204.600	204.600
Eidefondet			900.000	900.204
Mathesons fond		8.000		
Tilgang 1988		7.000		
Renter siste år	3	800	15.800	8.000
Avsatt til spes. formål				
Bokført 1.1.88		710.929		
Tilført siste år	4	984.019	1.694.948	710.929
Vedlikeholdsfond			50.000	50.000
Disposisjonsfond		56.288		
Tilført siste år		4.964	61.252	56.288
Publikasjonsfond avs. 88			90.000	0
Kapital 01.01.89		13.169.103		
Overskudd drift 88		77.275		
Tilført siste år	5	580.575	13.826.953	13.169.103
Egenkapital			16.843.553	15.099.124
Sum			17.424.854	15.385.443

Spesifikasjon av driftskonti

	Salg resepsjon	
3100	Kiosk	525.549
3110	Souvenir	543.073
3120	Postkort	49.858
3130	Merke- og plakat	15.301
3140	Salg av førere	17.990
3160	Bilder	123
		1.151.894
	Salg Fossekallen	
3200	Kiosk	249.264
3220	Postkort	1.569
3230	Merkesalg	440
3240	Salg førere	240
		251.513
	Arrangementer	
3300/99	Div. arrangementsinnt.	541.334
	Salg av publikasjoner m.v.	
3400	Filmframvisning	3.670
3410	Fotoarbeider	29.194
3420	Forelesninger	1.674
3460	Publikasjoner frie	40.627
3461	Publikasjoner pliktige	6.230
3470	Salg av læremidler	2.151
		83.546
	Leieinntekter	
3500	Auditorium	6.945
3510	Foredragssal	8.300
3520	Museumshall	47.180
3530	Bibliotek	1.250
3540	Peisestue	250
3560	Friluftscene	25.000
3570	Museale bygninger	2.250
3580	Boliger	12.950
3590	Serveringsavgift	14.782
3599	Vaktmestergodtgjørelse	5.700
		124.607
	Kapitalinntekter	
3610	Renteinntekter	356.071
3690	Diverse inntekter	54.364
3695	Agio	1.180
		411.615

	Off. tilskudd/refusjoner	
3800	Statstilskudd	2.740.000
3810	Fylkeskommunalt tilskudd	667.000
3820	Kommunale tilskudd	181.669
3830	Andre off. tilskudd	45.000
3840	Refusjon arb.direktoratet	110.393
3850	Refusjon folketrygden	75.780
		3.819.842
	Andre tilskudd	
3900	Private driftstilskudd	217.000
3910	Driftstilskudd rentemidler	225.000
3920	Medlemskontingent	46.637
3940	Tilskudd publikasjoner	0
3945	Tilskudd div. tiltak	75.000
3950	Godskrift premiefond	81.980
3960	Erstatninger/refusjoner	18.675
3970	Diverse finansinntekter	5.391
3980	Fondsmidl. overført driften	0
		669.683
	Varekostnad	
4000	Innkjøp kioskvarer	419.138
4001	Innkjøp varer Fossekallen	83.083
4005	Flaskepant	10.888
4010	Innkjøp souvenir	402.466
4020	Innkjøp postkort	1.770
4030	Innkjøp merker/plakater	1.200
	Kostnad solgte førere	0
4050	Oppgjør kommisjon	75.907
4060	Kostnad solgte publikasj.	0
4081	Kjøp div. varer Trysil-Knut	1.026
4090	Diverse varekjøp	942
	Beholdning varer 01.01.	48.000
	Beholdning varer 31.12.	(52.000)
		992.420
	Lønn fast ansatte	
5000	Vitensk. personale	1.284.494
5010	Kontorpersonale	490.564
5020	Teknisk personale	632.792
5030	Rengjøringspersonale	354.296
5040	Resepsjonspersonale	172.879
5050	Vaktmest./håndv.	303.496
5060	Overtidsgodtgjørelse	0
		3.238.521

	Lønn midlertidige stillinger	
5100	Refusjonsstillinger	126.398
5110	Korttidsansatte	543.826
		670.224
	Honorar m.v.	
5200	Revisjonshonorar	18.000
5210	Bedømmelseskomiteer	0
5230	Konsulentbistand	8.800
	Div. honorar	5.044
		31.844
	Sosiale utgifter	
5400	Arbeidsgiveravgift	616.687
5410	Arb.giv.andel pensjonsfors.	171.557
5420	Bedriftslege	10.830
5430	Velferdstiltak	13.804
		812.878
	Reise- og diettutgifter	
5500/02	Bilgodtgjørelse	109.588
5510/12	Diettgodtgjørelse	47.156
5520/22	Reiseutgifter etter regn.	18.957
5530	Møte- og seminaravgifter	9.620
5540	Tilskudd fagl. reiser	2.000
		187.321
	Sivile tjenestepliktige	
5610	Dagpenger sivile tjenestepl.	58.600
	Gjenstander/konservering	
6000	Innkjøp museumsgjenstander	28.880
6010	Konservering gjenstander	0
6020	Vedlikehold museale bygn.	977
6025	Vedlikehold Sørlistøa	3.755
6030	Reg. gjenstander	0
6040	Utstyr magasin	1.451
		35.063
	Arkiv/bibliotek	
6100	Kjøp bøker	20.193
6110	Ab. tidsskrifter	19.563
6115	Innbinding av bøker	0
6120	Utstyr arkiv/bibliotek	1.319
		41.075

Forskning

6210	Forskning/dokumentasjon	1.397
6220	Produksjon publikasjoner	85.499
		86.896

Akvariet

6400	Fôr/medisiner	4.830
6410	Fisk	1.939
6420	Utstyr	11.198
6430	Rekvisita	2.352
6440	Vedlikeh.utstyr	30.733
		51.052

Formidling

6500	Undervisningsmateriell	7.859
6510	Utstillingsmateriell	10.189
6520	Materiell spes.utstillinger	0
6525	Skog - vilt	5.000
6530	Div. rekvisita formidling	298
6535	Div. utgifter formidling	418
6540	Vedlikehold utstillinger	953
6550	Produksjon læremidler	0
6555	Produksjon film/video	0
6560	Materiell friluftsaml.	1.492
		26.209

Arrangementsutgifter

6600/97	Div. arrangementsutgifter	480.432

Fotoutgifter

6710	Fotorekvisita	39.273
6720	Fotoutstyr	1.200
		40.473

Inventar/utstyr

7010	Kjøp kontormask./inventar	956
7020	Kjøp maskiner/tekn.utstyr	48.781
7025	Utstyr kioskdrift	483
7030	Tekn. installasjoner m.v.	5.354
7040	Brannsikr. friluftsaml.	70.727
		126.301

Vedlikeholdsutgifter

7110	Museumsbygningen	95.913
7120	Klokkergården	2.039
7130	Fossekallen	3.239
7140	Invent. museumsbygningen	896
7150	Invent. Klokkergården	826
7160	Invent. Fossekallen	0
7165	Maskiner	23.608
7170	Bruer	0
7175	Oppgangssaga	1.359
7180	Parkanlegg	52.775
7190	Snøbrøyting	0
7195	Sørlistøa	6.931
		187.586

Drift bygninger/anlegg

7210	Brensel Klokkergården	6.308
7220	Elektrisk kraft	362.578
7230	Rengjøringsmidler	22.818
7240	Lyspærer m.v.	25.312
7250	Festeavgifter	4.122
7260	Vannavgift	7.783
7270	Feie og renovasjonsavgift	42.552
7280	Brann og tyveriforsikring	90.069
		561.542

Administrasjonsutgifter

7300	Styre-/represent.skapsmøter	32.375
7305	Andre møter	6.404
7310	Representasjon	7.669
7315	Medlemskontingenter	12.925
7320	Administrative annonser	25.895
7330	Kontorrekvisita	71.940
7340	Trykksaker	11.616
7350	Telefon	164.569
7360	Porto	61.373
7370	EDB-kostnader	79.146
7390	Div. adm.kostnader	73.606
		547.518

Verkstedutgifter

7410	Innkjøp verktøy m.v.	5.908
7420	Innkjøp div. rekvisita	19.953
7430	Transport/drivstoff	2.471
7490	Div. utgifter verksted	6.971
		35.303

	Markedsføringsutgifter	
7510	Trykking reklamemateriell	0
7520	Annonser dagspressen	25.235
7530	Annonser tidsskrifter m.v.	18.327
7540	Div. markedsføringstiltak	30.522
		74.084
	Uforutsatte utgifter	
7810	Uforutsatte utgifter	16.000
7820	Tap på krav	0
		16.000
	Låneutgifter	
7910	Avdrag pantegjeld	13.041
7920	Renter pantegjeld	940
7940	Renter annen gjeld	2.521
7950	Renter Eidefondet	0
7980	Driftsmidler avsatt fond	0
		16.502

Noter til årsregnskapet for 1988

Note 1

Statstilskudd	2.740.000
Fylkeskommunalt tilskudd	667.000
Kommunale tilskudd	181.669
Andre offentlige tilskudd	45.000
Refusjoner	186.173
	3.819.842

Tilskuddene fordeler seg slik:	*1988*	*1987*
Kommunale tilskudd		
Asker	4.000	2.500
Bygland		300
Bykle	500	500
Drangedal	450	450
Elverum	70.000	50.000
Fet		819
Folldal	606	
Fyresdal	300	
Gjøvik	2.600	
Grong	260	
Grue	2.000	2.000
Hof	270	275
Holtålen	500	260
Hurdal	250	
Høylandet	200	
Kongsvinger	500	500
Krødsherad	240	240
Lesja	500	500
Lier		500
Lillehammer		2.000
Lom		300
Løten	1.100	1.100
Malvik	500	400
Melhus		500
Modum	1.200	1.200
Mosvik	100	
Namsskogan	120	130
Nannestad		780
Nissedal	500	300
Nord-Fron		2.500
Nord-Odal	1.500	1.500
Os	600	600
Osen	200	
Oslo	17.000	16.000
Rakkestad		700

Rendalen	800	800
Ringerike	2.700	1.350
Ringsaker	5.000	
Rolla	150	200
Rømskog	500	500
Sel		400
Selbu		400
Sigdal	400	800
Snillfjord	100	100
Stange	5.000	5.000
Søndre Land		500
Sør-Fron	350	
Sør-Odal	2.000	
Tokke	275	275
Tolga		300
Trysil		1.000
Ullensaker		1.700
Vang	2.700	2.700
Varteig	218	218
Vegårshei	200	200
Vikna		380
Vågå	500	400
Våler i Solør		1.361
Ytre Vinje	400	
Østre Toten		2.800
Øystre Slidre	300	
Åmli		210
Åmot	51.500	1.500
Åsnes	2.580	2.520
	181.669	112.918

Offentlige tilskudd:

Direktoratet for Statens Skoger	45.000

Note 2

Andre tilskudd m.v. fordeler seg slik:

HSN Grunneierforening	1.000	
Skavhaugen Gård	3.000	
Skogbruksforeningen av 1950	30.000	
Sparebanken Hedmark	6.000	
Martin M. Bakken A/S	20.000	
Norges Skogeierforbund	115.000	
Borregaard og Kiær Skoger	15.000	
Mathiesen-Eidsvold Værk	7.000	
Skogbrukets Arbeidsgiverforening	20.000	217.000
Driftstilskudd rentemidler	200.000	
Skogbruksetaten i Oppland	25.000	225.000
Medlemskontingent		46.637
Skogbruksetaten i Kongsvinger	7.000	
Skogbruksetaten i Nord-Odal	7.000	
Skogbruksetaten i Stor-Elvdal	7.000	
Skogbruksetaten i Sør-Odal	7.000	
Skogbruksetaten i Trysil	25.000	
Skogbruksetaten i Tynset	7.000	
Skogbruksetaten i Åsnes	15.000	75.000
Godskrift premiefond	81.980	
Erstatninger/refusjoner	18.675	
Diverse finansinntekter	5.391	106.046
		669.683

Note 3

Mathesons fond til utvidelse av arktisk avdeling renteberegnes med 10% p.å. i henhold til styresak 16/1988.

Note 4

Avsatt til spesielle formål:			År
Videre utbygging	302.000		(1982)
Tilkommet siste år	200.000	502.000	
Utbygging/vedlikehold Sørlistøa		25.929	(1986)
Glommafløtingens historie		784.019	(1988)
Brannsikring		383.000	(1986/87)
		1.694.948	

Note 5

Tilført kapital:

Nedbetalt pantelån	13.041
Nybygg - 3. byggetrinn	155.374
Utendørsanlegget	98.272
Sørlistøa	313.888
	580.575

Note 6

Investerings-/finansieringsoversikt:

Nyanlegg:			
- Nybygg - 3. byggetrinn		155.374	
- Utendørsanlegget		98.272	
- Sørlistøa		313.888	567.534
Overbygg barkemaskin		3.480	
Vandreutstillinger		126.304	
Maskiner og utstyr:			
- Lågåsildakvariet	21.345		
- Insektakvarium	4.921		
- Div. utstyr akvariet	6.529		
- Insektmonter	6.420		
- Foto-/videoutstyr	60.126		
- Kopieringsmaskin	69.600		
- Inventar	13.594		
- Traktor m.v.	196.164	378.699	508.483
Avsatt til			
- Glommafløtingens historie		84.019	
- Nybygg - 3. byggetrinn		200.000	
- Publikasjonsfond		70.000	
- Disposisjonsfond		4.964	358.983
			1.435.000

Finansiering:

Investeringstilskudd rentemidler	800.000
Investeringstilskudd rentemidler - 3. byggetrinn	500.000
Tilskudd Borregaards Forskningsfond	35.000
Tilskudd Norsk Kulturfond	100.000
	1.435.000

Elverum, 1. januar 1989

I styret for
NORSK SKOGBRUKSMUSEUM
Skogbruk, jakt og fiske

Ivar Aavatsmark
formann

Truls Gram
varaformann

Gunnar Lerfaldet

Erich Mathiesen

Tore Paulsen-Næss

Svein Morgenlien

Erik Munthe-Kaas

Per Søilen

Sverre Østhagen

Håkon Sæle

Tore Fossum
museumsdirektør

Asbjørn Pedersen
Statsaut. revisor

Harald Haug
kontorsjef

Revisjonsberetning

Vi har revidert regnskap og årsoppgjøret for 1988 for Norsk Skogbruksmuseum i henhold til god revisjonsskikk.

Årsoppgjøret er avgitt i samsvar med lov og vedtekter og gir, etter vår mening, et forsvarlig uttrykk for museets stilling og for resultatet av årets drift. Driften viser et overskudd på kr. 77.275,- som er overført til kapitalfondet. Styrets forslag om disponering av overskuddet er i samsvar med gjeldende lover og museets vedtekter.

Vi kan anbefale Representantskapet å fastsette balansen og resultatregnskapet som museets regnskap for 1988.

Elverum, den 8. mars 1989

Statsautorisert revisor

NORSK SKOGBRUKSMUSEUM
SKOGBRUK, JAKT OG FISKE

ISBN 82-90660-03-0

Elverum Trykk